

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 3, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 38

Penktadienis, Spalis (October) 6, 1961, Toronto, Ontario

METAI XXX

Rugsėjo 16 dieną Vancouverio mieste įvyko demonstracija, kad Kanada neįsi-

leis JAV nuklinių bombų, kurių dalyvavo arti 1,000 vancouveriečių. Ši nuotrauka parodo dalį demonstrantų su plakatais. Nuotrauka iš "B. C. Fisherman".

Gromyko ir Rusk Tarsis Ketvirtu Sykiu; Gromyko Vyks pas Kennedį

NEW YORK. — Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras A. Gromyko ir Jungtinių Valstijų valstybės sekretorius Dean Rusk turėjo jau tris pasitarimus ir ruošiasi turėti ketvirtą. Po to, Gromyko vyks pas prezidentą Kennedį pasikalbėti tais pačiais klausimais.

Iš viso to yra daromos išvados, kad pasitarimai yra vaisingi ir galima tikėtis,

Už Pripažinimą Rytinės Vokietijos

BLACKPOL. — Britanijos Darbo Partijos Centralinis Komitetas paruošė rezoliuciją, kurią įteiks partijos konferencijai, prasidėjusiai pirmadienį, kurioje siūloma reikalauti, kad Vakarai pripažintų Rytinę Vokietiją de facto, taipgi ir Oderio ir Neisos liniją tarp abiejų Vokietijų ir Lenkijos.

Toks pripažinimas Rytinės Vokietijos ir esamos linijos būtinas dėl pašalinimo Berlyno krizės taikiu būdu.

Rytai, iš savo pusės, turį pripažinti Vakarų Berlyno teises susisiekti su Vakarais, o Vakarams laisvą priėjimą prie Vakarų Berlyno.

kad duos gerų rezultatų, ypač Berlyno klausimu.

Net ir Jungtinių Valstijų šaltiniai, gerai painformuoti apie Gromyko ir Rusko pasikalbėjimus, atsiliepia optimistiškai. Jie teigia, kad kalbos labai drąsiančios ir viltingi keliančios.

Tarybų Sąjunga padarė didelę nuolaidą ir J. T. sekretoriaus klausimu. Ji siūlo, kad laikinai būtų paskirtas sekretorius su trim pavaduotojais. Pavaduotojai neturės veto teisės, bet sekretorius turi stengtis tartis su jais ir stengtis glaudžiai kooperuoti su jais.

Žuvusio sekretoriaus Dag Hammarskjöld laikas būtų išsibaigęs 1963 metais. Laikinas sekretorius eity jo pareigas iki 1963 metų, kada turės būti išrinktas naujas sekretorius.

Viską kartu sudėjus, padėtis atrodo netaip bloga, kaip kad atrodė Jungtinėms Tautoms renkantis posėdžiams.

Tiesa, gali atsirasti naujo trynimosi, ypač atėjus Kinijos priėmimo klausimui. Jungtinės Valstijos tebėra nusistačiusios daryti viską, kad Kinijos Liaudies Respublika nebūtų priimta. Šį reikalą norima apeiti siūlant

išrinkti komisiją studijavimui Kinijos klausimo. Tas reikštų, kad priėmimo klausimas būtų atidėtas dar vieniems metams.

Svarbu, tačiau, kad tarpautinis įsitempimas dėl Berlyno žymiai atslūgo ir yra vilčių, kad Berlyno klausimas bus taikiai sutvarkytas.

Kinija už Taiką Su Visom Šalim

PEKING. — Kinija apvaikščiojo 12-tas sukaktuves nuo Kinijos Liaudies Respublikos įsteigimo. Čia buvo didžiausia demonstracija ir iškilmingos ceremonijos, dalyvaujant daugeliui svečių iš užsienių.

Premjeras Chou En-lai, kalbėdamas šių sukaktuvių proga, pareiškė, kad Kinija nori sugyventi taikoje su visomis valstybėmis, įskaitant ir Jungtines Valstijas.

Bet jis tuom pat kartu pastebėjo, kad Jungtinės Valstijos vis dar nenorinčios įleisti Kiniją į Jungtines Tautas, o vietoj to laikančios čiankaišekininkus, kurie neturi jokios teisės atstovauti Kinijai.

Tarp svečių buvo ir Kubos

Sirijiečiai Sukilo ir Atsiskyrė nuo Egipto

BEIRUTAS. — Sirijos armija padarė perversmą — atsiskyrė Siriją nuo Egipto, su kuriuo buvo sudariusi Jungtinę Arabų Aespubliką. Perversmas buvo toks staigus, kad niekas net ir nesapnavo apie tai.

Tiesa, kiek galima spręsti iš visko, nepriklausomos Sirijos vyriausybė dar turi daug sunkumų, nemažos opozicijos, bet faktas palieka faktą, kad Nasserio pasiūstos jėgos buvo sugrąžintos namo. Matyti buvo aišku, kad nuslopinti sukilimą nebus galima.

Sirijoje yra apie 120,000 pabėgėlių iš Izraelio arabų. Yra ir Nasserui pritariančių sirijiečių. Bet atrodo, kad didelė didžiūma žmonių stovi su nauja vyriausybe.

Susijungimas įvyko keli

metai atgal, kada arabų tarpe buvo pakilęs didelis nacionalizmas, visų arabų apsisivienijimo idėja apėmusi visus arabų kraštus. Buvo manoma, kad prie Sirijos ir Egipto sudarytos Jungtinės Arabų Respublikos prisidės visos arabų šalys. Bet ta svajonė neišsipildė.

Naują Sirijos vyriausybę tuojaus pripažino Jordanas ir Turkija. Už tai Egiptas nutraukė diplomatinius ryšius su minėtomis šalimis.

Egiptui labai sunku ką nors daryti Sirijai, kadangi Sirija yra atskirta nuo Egipto. Jis gali prietiti prie Sirijos tikrai iš Viduržemio jūros. Naseras buvo pasiuntęs karo laivus, bet vėliau buvo sugrąžinti.

Sakoma, kad sirijiečiai buvo labai nusivylę Nasseru. Jis neskaitęs Sirijos lygia Egiptui, stengęsis diktuoti sirijiečiams.

Įdomu pažymėti, kad pora dienų prieš Sirijos armijos sukilimą rezignavo pulkininkas Abdel Hamid Serraj, kuris buvo skaitomas Nasserio dešiniaja ranka Sirijoje. Jis buvo labai įtakingas karininkas. Sakoma, kad Nasseras siekė pažeminti jį.

Prez. De Gaullui Darosi Karšta

PARYŽIUS. — Prezidentui De Gaullui iš tiesų darosi karšta. Opozicija prieš jį auga ir net pradeda kalbėti, kad reiktų sudaryti neoficialę vyriausybę užėmimui prez. De Gaullo nuverstos valdžios vietą. Kad De Gaullo valdžiai teks pasitraukti nėra abejonių. Ją ruošiasi išstumti ekstra dešinieji dėl prez. De Gaullo politikos Alžyre.

Fašistuojantis socialistas Guy Mollet taip pat prapliupo prieš prezidentą. Jis sako, kad be pridarytų klaidų Alžyre, prezidentas De Gaulle yra pridaręs ir daugiau klaidų, dėl kurių jis būtina turėtų būti pašalintas.

OTTAWA. — Rugsėjo 25 dieną 125 moterys iš Moterų Balso organizacijos lankėsi pas premjerą Diefenbakerį ir prašė, kad Kanada agituo-tų už paskelbimą 1962 metų taikos metais.

prezidentas Dorticos. Taipgi Napalio ir Belgijos karalienės.

Ir Frankas Nori Nuklinių Ginklų

BURGOS, Ispanija. — Ispanijos diktatorius generalissimas Frankas nori, kad Ispanijos ir Jungtinių Valstijų sutartis dėl bazių Ispanijoje ir paramos Ispanijai būtų peržiūrėta.

Jungtinės Valstijos nuo 1953 metų davė Ispanijai \$400,000,000 vertės militarinės paramos, įskaitant 200 F-86 džetų, už bazes, kurias amerikiečiai įsisteigė Ispanijoje.

Dabar, Frankas sako, dauguma tų ginklų paseno. Juos reikia pakeisti nukliniais ginklais.

Ispanijos diktatorius labai tamprus ryšius palaiko su Portugalijos diktatorium, kurio militarinės jėgos žudo negrus Angoloje.

Iš Kanados Gyvenimo

Struktūrinio plieno gamyba Ontarijoj visai sustojo. Vienų kompanijų darbininkai sustreikavo, o kitos darbuš sulaukė. Dėl to gali daug stabybų, reikalingų stambių rėmų iš geležies, sustoti visai.

Ginčas tarp darbininkų ir samdytojų sukasi apie algų pakėlimą. Darbininkai reikalauja pakelti algas 30 centų į valandą, o kompanijos sutinka pakelti 15 centų.

Toronto miesto taryba priėmė darbų planą dėl ateinančios žiemos. Planas numato išleisti \$3,453,410 ir suteikti darbo 3,000 darbininkų vienam mėnesiui.

Bet šis planas yra tik lašas jūroje. Bedarbių Toronte žiemos metu būna virš 60,000. Ir ne vieną mėnesį, o bent kelis. Dešimtys tūkstančių bedarbių buvo be darbo ir vasaros metu.

Labdaros organizacijų bendras vėjus už \$10,225,000 Toronto mieste jau prasidėjo.

Tik įsivaizduokit, šalpos reikalai pasiekė \$10,000,000 su viršum. Mieste, kur dar nėra pusantro milijono gyventojų.

Tas rodo, kaip blogėja žmonių padėtis šiame Kanados didmiestyje.

Teismas vėl pakišo koją nikelio kasėjų unijos centrui, kuris nori gelbėti Sudburio lokalą nuo atidavimo plieno darbininkų unijai.

Jis patvarkė, kad centras negali perimti lokalo reikalų, kol nebus išspręstas lokalo viršininkų klausimas.

Lokalo viršininkai su Gilliu priešakyje yra kaltinami suokalbyje atiduoti lokala plieno unijai.

Iš visko atrodo, kad teismas rodo palankumą suokalbininkams.

Premjeras Diefenbakeris apkaltino senatą už tai, kad vyriausybės planas sukurti tūkstančius darbų darbininkams sužlugė.

Senatas, kuriame daugumą sudaro liberalai, atmetęs vyriausybės "made in Canada" mūto įstatymą.

Bet CCF lyderis Argue pareiškė, kad valdžia negali tikėtis nusiplauti rankas suversdama kaltę už nedarbą ant opozicijos.

Diefenbakeris su savo įstatymu norėjęs suteikti didesnių palengvinimų Kanadoj gamintoms prekėms, bet liberalai sugriovė vyriausybės pastangas.

Federalės vyriausybės mokslininkas suradęs būdą, kaip išvalyti iš plieno stronti-

jų 90, sako sveikatos ministras.

Bet tuo pat sykiu dar nepavykę surasti būdą, kaip pašalinti tą strontijų 90 iš žmogaus kūno.

Ministras nesako, ar pašalinamas strontijaus iš pieno kauptų labai brangiai, ar ne.

Kanadietis

SDKLSP Draugijos Centro Komiteto Kontrolės Raportas

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos Centro Pildomojo Komiteto finansinės apyvartos vedamose knygos už laikotarpį nuo balan-

džio 1 d., iki rugsėjo 30 d., 1961 m., padaryta revizija ir atrasta sekančiai:

Pajamų turėta

Pašalpos fonde	\$1,042.22
Pomirtinės fonde	255.13
Atsargos fonde	314.98

Išlaidų turėta

Pašalpos fonde	\$2,085.50
Pomirtinės fonde	140.00
Atsargos fonde	20.00

Su rugsėjo 30 d., 1961 m., Draugijos fondai stovi sekamai:

Pašalpos fonde	\$5,409.32
Pomirtinės fonde	4,431.87
Atsargos fonde	3,614.88

Viso pinigais	\$13,454.07
Taupymo bonais	13,000.00
Komiteto kaucijos	550.00

Viso \$27,004.07

Kontrolės komisija:

V. Milkšys
T. Rimdžius
K. Kilikevičius

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komitetas išleido
Kanados lietuvio Palantos parašytų
Eilėraščių Rinkinį

Minčių Trupiniai

Leidinyje telpa apie 80 eilėraščių, parašytų iš Kanados darbo žmonių bei lietuvių emigrantų gyvenimo. Knygutė 80 puslapių. Kaina 75 centai.

Platintojams, užsisakantiems 5 egzempliorius ar daugiau, skaitome po 50 centų.

Užsakymus prašome siųsti:

K. L. L. D. Centro Komitetas
160 Claremont St.
Toronto 3, Ont., Canada

Lietuvių Gyvenimas Lietuvoj ir Amerikoje

1. LIETUVA ŠIANDIEN — tai nedidelė knyga puspuslapiais, bet baisiai didelė ir stipri savo turiniu, nes joje labai teisingai pasakoma ir daugybe nuotraukų parodoma, kaip atrodo socialistinė Lietuva, jos žmonės ir gyvenimas; pasakoma ir parodoma žmonių, kurie lankėsi Lietuvoje 1959 m. ir viską matė savo akimis, jautė savo širdimi ir patyrė savo objektyviu protu. Kiekvienas lietuvis turi šitą knygą įsigyti ir platinti — juo labiau platinti tarp tų, kurie yra suklaidinti atžagareivių
2. AMERIKOS LIETUVIAI ir ANGLISKŲJŲ SKOLINIŲ ZODYNAS — Amerikos lietuvių laikraščių, knygų, mokyklų, parapijų, kultūros ir kalbos labai įdomus aprašymas. 366 psl. Kaina 2 dol.
3. SIRDIES RŪMAI — pirmasis lietuviškas romanas apie širdį. 449 psl. Kaina 2 dol. spaudos melais. 95 psl. Kaina 1 dol.
4. SLIAPTARNIAI — didžioji Amerikos lietuvių gyvenimo knyga. 652 psl. Kaina 2 dol.
5. ČIKAGOS SEŠELIAI — nuogojo gyvenimo vaizdai. 316 psl. Kaina 2 dol.

Visos 5 knygos sykiu tik 5 doleriai čia arba Lietuva. Persiuntimo kaštus apmokame.

Rašykite:

Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.

Centro Komiteto Įsteigtas Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, Ont.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokarinių metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri gražinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugražinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygnas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Žemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

CIAUŠKUTĖ. R. Nuris Giuntekinas. Romanas. Knyga 488 puslapių. Knygyne Nr. 569.

BALTASIS STEBŪKLAS. N. Tichonovas. Apysaka. Knyga 298 puslapių. Knygyne Nr. 570.

PONAS PICEKAS. Anatolijus Gidašas. Romanas. Knyga 760 puslapių. Knygyne Nr. 571.

TITANAS. T. Dreizeris. Apysaka, Knyga 672 puslapių. Knygyne Nr. 572.

BRONZOS PAUKSTIS. A. Rybakovas. Apysaka, Knyga 300 puslapių. Knygyne Nr. 573.

PATARLES IR PRIEŽODŽIAI. Knyga 480 puslapių. Knygyne Nr. 574.

GIMIMO DIENA. A. Venclova. Romanas. Knyga 620 puslapių. Knygyne Nr. 575.

SUNKIAUSIAS MENAS. M. Sluckis. Literatūrinės pastabos. Knyga 324 pusl. Knygyne Nr. 576.

DAINOS ŽEMAIČIŲ. Surinktos Sim. Stanevičiaus. Knyga 224 pusl. Knygyne Nr. 577.

STEBUKLINGOSIOS NILSO KELIONES. Selma Lagerlef. Knyga 736 puslapių. Knygyne Nr. 578.

STROGOVAI. M. Markovas. Romanas. Knyga 796 puslapių. Knygyne Nr. 579 ir Nr. 585.

JAUSMŲ UGDYMAS. Gus. Floberas. Vieno Jaunuolio istorija. Knyga 572 puslapių. Knygyne Nr. 580.

VAIKYSTĖ — PAAUGLIO METAI — JAUNYSTĖ. L. Tolstojus. Knyga 436 puslapių. Knygyne Nr. 581.

BROLIAI JERŠOVAI. V. Kočetovas. Romanas. Knyga 656 puslapių. Knygyne Nr. 582.

TEHERANAS. S. Sevuncas. I dalis. Romanas — Irano Naktis. Knyga 528 puslapių. Knygyne Nr. 583.

Antra dalis. Romanas — Prieš Auštant. Knyga 580 puslapių. Knygyne Nr. 584.

DEIMANTŲ GROBIKAI. L. Busenaras. Romanas. Knyga 520 puslapių. Knygyne Nr. 586.

N. GOGOLIO RASTAI. Pirmas tomas. Biografija ir veikalas "Vakarai Viensėdyje Prie Dikankos". Knyga 356 puslapių. Knygyne Nr. 587.

Antras tomas. Apysakos. Knyga 308 puslapių. Knygyne Nr. 588.

Trečias tomas. Apysakos. Knyga 292 puslapių. Knygyne Nr. 589.

Ketvirtas tomas. Komedija — Revizorius. Knyga 342 puslapių. Knygyne Nr. 590.

Penktas tomas. Poema — Mirusios sielos. Knyga 454 puslapių. Knygyne Nr. 591.

ATSIMINIMAI IR DABARTIS. L. Prūseika. Knyga 228 puslapių. Knygyne Nr. 592.

GYVENIMO ŽINGSNIAI. J. Gaisrys. Apysakos. Knyga 248 puslapių. Knygyne Nr. 593.

NEPAPRASTI SEVOS NUOTYKIAI. A. Aleksinas. Jaunamečiams apysakaitės. Knyga 216 puslapių. Knygyne Nr. 594.

PELENAI IR DEIMANTAS. J. Andzejevskis. Apysaka. Knyga 366 puslapių. Knygyne Nr. 595.

RAMI GATVĖ. L. Karelinas. Apysaka. Knyga 216 puslapių. Knygyne Nr. 596.

SUTEMOS. Chen Ser Ja. Romanas. Knyga 228 puslapių. Knygyne Nr. 597.

TARYBŲ LIETUVOJ

PO PENKIOLIKOS METŲ

K. Stalioraitis

(Taša)

Kaip proto garbintojas, nepaprastai vertinu mokslą ir švietimą. Man pačiam kadaise kelias į mokslą buvo gan rūgštus. Biedniokui tekdavo pasoga žiemos mokslams susikalti pačiam — vasaromis apylinkių ūkininkų kiaules ganyti, po privačias pamokas skraidyti ir "špargakas" rašinėti tuščiaagalviams. Ne vienam studentui, neturėjusiam turtingo tėvelio ar dėdės, tekdavo mėnesiai ir be pietų gyventi — su arbata ir lašinių gryzeliu. Sugrįžęs radau čia savo vaikus mokslą einančius ir įsitikinau, kad jie nė pusės to vargo nepatyrė nei vidurinėje mokykloje, nei universitete. Ko ir norėti, juk šiuo metu Kapsuke yra penkios vidurinės mokyklos (gimnazijos), pedagoginė mokykla

Gyvulio organizmo atsparumo užkrečiamoms ligoms padidinimo problemas tiria Lietuvos veterinarijos mokslinio tyrimo institutas, įkurtas ten, kur buvo Kaišiadorių tarybinis ūkis. Imunologijos laboratorijos bendradarbiai, veterinarijos mokslų kandidato Prano Sadausko vadovaujami, paruošė originalų metodą, leidžiantį stebėti, kaip vystosi imunitetas galvijų gyvosiose ląstelėse.

Iki šiol tokiems tyrimams buvo panaudojami smulkūs laboratoriniai gyvuliai. Tyrimai buvo atliekami paskerdus juos ir dėl to negalima buvo stebėti, kaip organizme vystosi atsparumas infekcijai. Gavę ląstelių preparatus, instituto darbuotojai sugebėjo atskleisti eilę imuniteto atsiradimo dėsningumų.

Nuotraukoje: Pranas Sadauskas nagrinėja citologiniu metodu gautus preparatus.

(buvusi mokytojų seminarija), gyvulininkystės technikumai, muzikos mokykla, sporto mokykla, visokie vakariniai kursai "senimui", labai išpopuliarėjęs neakivaizdinis aukštasis mokslas suaugusiems. Vienu žodžiu, — Mokykitės, mokykitės ir dar kartą mokykitės! Šita milžiniška investija amortizuosis ne taip greitai, kaip, pavyzdžiui, naujas mašinų fabrikas ar Kapsuko vaisvandenių pilstytuvė, bet, mano giliu įsitikinimu, ji per keliolika metų neatpažįstamai pakeis Lietuvos veidą.

Knygų mėgėjui galiu pasakyti, kad jos čia pasakiškai pigios (tris keturis kartus pigesnės, negu Vakarų Vokietijoje). Jų labai daug leidžiama ir geresnės labai išperkamos. Todėl norimą knygą ne visuomet greitai susirasi. A. Churgino Gėtės "Fausto" vertimas, pavyzdžiui, Kapsuke buvo išparduotas jau per porą dienų po pasirodymo.

Velniškai mėgstu muziką. Vakarų Vokietijoje muzika tebegyvuoja, bet žinovai vis garsiau patriukšmauja, kad "geroji" muzika (atseit, Bachas, Bethovenas) sparčiai nykstanti iš vadinamojo "vidutinio" vokiečio kasdienės buities — ji tiesiog pilte užpilama lėkščiausios pramoginės muzikos pamazgomis, be turinio ir be prasmės. Tos "muzikos" gamintojai patys juokiasi: juo kvalesnis "šlagerio" tekstas — juo greičiau "pasieks" publiką. Kapsuko muzikos mokykloje (tokio pat dydžio Vokietijos miestelyje muzikos mokykla būtų neįsivaizduojamas liukšusas, ir kas tau duos pinigų tokiam nepelningam biznui) mano sūnus groja Bacho koncertą smuikui. Dar pernai jis skundėsi, jog Bachas esąs labai nuobodus, ir, be to, kada tas Bachas gyveno? Ar ne prieš tris šimtus metų? Aš jam aiškinau, kad Bachas yra pati sveikiausia muzika pasaulyje — žinoma, sveikata, yra nuobodus daktas, bet taip greitai nepasens. Dabar jis sako, kad Bachas ir jam "pradeda patikti". O kaimynas siuvėjas prieš porą mėnesių savo dukrelei nupirko pianiną.

Vakarietišku "pramogų" mėgėjui gyvenimas Kapsuke tikrai "sausokas". Čia viskas matuojama "rodikliais" (labai naudingas žodis tarybinėje buityje), ir labai konkrečiais — sviesto tonomis, verselių prieauglio porcen-

Daugelį metų prie staklių praleido Bronius Putrimas. Jis mielai pasakoja, kaip Vilniaus dažymo aparatų gamykloje išmoko tekintojo specialybę, vėliau pradėjo dirbti gražtų gamykloje. Tačiau ypatingai Broniaus balsas nuskamba, kai jis prisimena tas, palyginti dar visiška netolimas dienas, kai nuskaudė šūkis: gyventi ir dirbti komunistiškai. Vienas iš pirmųjų gamykloje į šį patriotinį judėjimą įsijungė ir

Bronius. Jis pradėjo kovoti už komunistinio darbo spartuolio vardą. Iš tolo ceche pastebėsi Broniaus darbo vietą. Viršum staklių kaip liepsna iškilusi raudona gairė su užrašu "Individualinių soclenktynių nugalėtojui". Broniui ji įteikta ne vien už užduočių nuolatinį viršijimą. Ji žymi vietą, kur triūsia komunistiškai dirbantis ir gyvenantis spartuolis Bronius Putrimas.

tais, namų statybos kubometrais. Vakarietiškos bulvarinės spaudos skaitytojui, pripratusiam prie kasdienių žudynių ir muštynių, čionykščiai laikraščiai pasirodytų tiesiog nepakenčiamu savo morališku sausumu. Tačiau ir "sausas" butis gali turėti "nesausą" prasmę, (o Kapsukas yra gan "sausas"). Viso čia suradau vos trejetą restoranų. Vakarų Vokietijos mastu pagal gyventojų skaičių čia turėtų būti bent trys dešimtys visokio kalibro alinių). Bent jau nepastebėjau, kad jaunuoliai čia siampinėtų nosis pakabinę. Kaip matot, vis grįžtu prie jaunimo temos. Tur būt, todėl, kad ir pats čia turiu "savąją" jaunimo, ir be galo įdomu, kaip tas jaunimas tvarkysis dar, sakysime, po penkiolikos metų. Kai savo dukrelei išpasakojau apie visokius vakarietiškus "ūkiškus stebuklus", ji išklaušė, nors be ypatingo respekto, ir tiek tepasakė: "Mielas tėveli, aš čia gimiau ir noriu čia laiminga būt". — "Well, you are right". (Duktė studijuoja anglų kalbą). Prie ko ir pasiliecame.

Pirmieji įspūdžiai — stipriausi. O pirmasis buvo toks. Iš Vakarų Vokietijos tik atvykęs į Vilnių, pirmą kartą (buvo šiltas liepos mėnesio vakaras) išslinkau pabindžinėti po centrinę gatvę.

Gražu, ką ir besakysi. Vilnius visuomet buvo pasakiška iškaba "samanotų bakūzių" Lietuvai, o dabar jis dar šviesesnis pasidarė. O gatvė sklidinai užtvynusi jaunų žmonių srovės, ir vien tik nepažįstami veidai! Priežastis labai prozaiška — mano amžiaus "bernai" neslampinėja po gatves tokią vėlybą valandą. Sekančią dieną labai greitai susiradau visą krūvą senų pažįstamų iš "mano kartos". Tada jau buvo kas kita.

Vos neužmiršau parašyti, kad dirbu. Tarnauju Kapsuko statybos valdyboje. Darbe žmogaus reikalingumas, kaip ir visur, matuojamas pagal atlikto darbo kokybę. Šitos Amerikos atradinėti nereikia. Skirtumas tik tas, kad darbininkas čia ir pagerbiamas už atlikto darbo kokybę. Kerėdžių ir melžėjų kultas (jiems skiriami ištisi puslapiai rajoniniuose laikraščiuose) gali pasirodyti juokingas lengvaduoniams ponaičiams, bet buvusiam biedniokui, ant savo kailio patyrusiam, kokią vietą už visuomenės "stalo" seniau užimdavo utėlių užėstas kiauliaganyš, šitas dalykas atrodo truputį kitaip. Man tas melžėjų ir traktoristų garbštymas šimtą kartų mielesnis už Vakarų Vokietijoje taip išplitusi filminių "deivių" ir džazo "dievukų"

kultą. Jei kur nors Hanoveryje ar Diuseldorfe būrys jaunikaikių susirinkę steigia klubą ir šlovina šešiskart tekėjusią, penkis kartus išsiskyrusią kino graciją X, Y, tai aš savo sūnų mieliau pasiūčiau į klubą viena kartą ištekėjusios ir vaikus dorai auginančios melžėjos Onos Valiukonienės iš Tarsučių kaimo garbei. Taigi, tokia mano pažiūra!

Tokios tokelės mano padangėje. Tokios tad mano gimtajame krašte naujienos, kurias čia trumpai, gal kiek ir padrikai, pabandžiau aprašyti.

(Tėvynės Balsas)

Plečia Prekybos Tinklą

PLUNGE. — Rajono varotojų kooperatyvų sąjunga plečia prekybos ir visuomeninio maitinimo įmonių tinklą. Naujos valgyklos atidarytos Kuliuose ir Šatekiuose. "Švyturio" kolūkyje statomas valgyklos - parduotuvės pastatas. Žlibinių ir Grumblių kolūkiuose išsurenkamų konstrukcijų dar šiais metais bus pastatytas naujos parduotuvės. Alsėdžiuose numatyta atidaryti maisto produktų parduotuvę be pardavėjo.

Kolūkiečiams geriau aptarnauti šiomis dienomis rajone pradėjo kursuoti antroji autoparduotuvė, kuri pristato į brigadas pirmojo būtinumo prekes.

Produkcija į Užsienį

VILNIUS. — Lietuvos liaudies ūkio taryba pirmą kartą gavo užsakymą iš jaunios Afrikos valstybės — Malio respublikos. Jai Vilniaus dažymo aparatų gamykla pasiūlys kompresorius. Dabar Tarybų Lietuvos pramonė savo produkciją eksportuoja į 47 užsienio šalis.

Nemaža Lietuvoje pagamintų prietaisų ir aparatų demonstruojami tarptautinėse parodose. Rugsėjo mėnesį Brno (Čekoslovakija) mieste įvyksiančioje tarptautinėje mugėje bus eksponuojami magnetofonas "Gintaras", dulkių siurblys "Venta", universalios šlifavimo staklės. Į pasaulinę pramonės parodą, kuri gruodžio mėnesį įvyks Delyje, bus išsiųsti dviračiai, suvirinimo įrenginiai, dulkių siurblys "Venta".

Panevėžys. — Linų kombinatė stojo rikiuotėn stambus verpalų balinimo cechas. Jis aprūpintas labai našiais įrengimais.

Dabar įmonėje pradėta austi balintą drobę. Siemet jos bus išleista daugiau kaip 460 tūkstančių metrų.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Visur kitur metams \$4.50; pusei metų \$2.25

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusei metų \$2.00

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

KOKS DIDELIS PASIKEITIMAS

Palyginti dar nedidelis laikotarpis praėjo, kai susiorganizavo Jungtinės Tautos, o jau labai didelis pasikeitimas įvyko. Didžiosios imperialistinės jėgos, kurios anksčiau taip lengvai dirigavo miližiniškai didžiūmą Jungtinių tautų narių, priverstos taikstyti ir gerintis, kad nepraradus savo įtakos galutinai. Jungtinės Valstijos net nebandė neleisti uždėti ant dienotvarkės Kinijos priėmimo klausimą. Dar tikisi prikaltėti, kad ji nebūtų priimta, bet ir tai dar klausimas, ar pavyks.

Prezidentas Kennedys, kalbėdamas į susirinkusius, bandė gauti jų simpatiją. Ir kaip jis nesistengė, pritarimas buvo labai mažas. Jei kas ir plojo iš mandagumo, tai labai nenoriai. Dauguma visai neplojo. Antitarybinės tirados visai nerado pritarimo.

Priežastimi tokio pasikeitimo yra ne vien tas, kad dabar Jungtinėse Tautose yra daugiau narių iš Afrikos ir Azijos, neseniai pasiluosavusių iš imperialistų jungo. Amerikiečiai ir jų užtarėjai bando teisinti pasikeitimą šiuo faktu, bet tai netiesa. Pasikeitimo priežastimi yra labiau tas faktas, kad per praėjusį dešimtmetį žmonės turėjo progą pamatyti, kad Jungtinės Valstijos, Britanija, Francija ir kitos imperialistinės šalys daug kalba apie laisves ir teises, bet visur atkakliai kovoja prieš jas. Ypač tas aiškiai buvo matyti Afrikoje ir Azijoje, kur eina vietinių kovos už savo laisvę.

Dar visai neseniai, specialiame Jungtinių Tautų susirinkime, Jungtinės Valstijos, Britanija ir kitos susilaikė nuo balsavimo už rezoliuciją, reikalaujančią, kad francūzai agresoriai pasitrauktų iš Bizertos ir pradėtų tartis apie apleidimą militarinės bazės Tunisijoje. Kuba kaip norėtų, kad amerikiečiai apleistų jų žemę, bet jie grumoją karu, jeigu kubiečiai verstu.

Taip tai, diena iš dienos, vis daugiau ir daugiau faktų rodo, kad imperialistinės šalys nedaro taip, kaip jos kalba. Ir mažųjų šalių žmonės pradeda atsalti nuo "geradėjų".

BAISUS SUJUDIMAS

Susirūpinę Berlyno klausimu amerikiečiai, bet dar labiau juomi susirūpinę visoki veiksniai. Skaitant lietuviškuosius veiksmų laikraščius galima pamanyti, kad ne Berlyno, o Klaipėdos reikalai svarstomi. Nesvietiškas riksmas prieš bent kokius kompromisus, vedančius prie susitarimo. Visi blaiviau galvoją pasidarę jiems "išdavikais" ir kitokiais.

Iš to galima spręsti, kad Rytinė Vokietija, uždarydama sieną, uždavė skaudų smūgį ne tik adenauerininkams, bet ir visokiems vaduotojams ir laisvintojams. Pataikė labai skaudžion vieton. Matyti jie supranta, kad jeigu Berlyno klausimas būtų sutvarkytas ir taika sutvirtinta, tai jų kromeliui pasidarytų labai striuka.

Rėkti jie, žinoma, rėkia, bet ar kas jų paisys, tai visai kas kita. Dabar nebe tas, kas buvo jiems pasipylus į šį kontinentą. Pažino žmonės juos labai gerai. Gyvenimas nuėjo toli. Atėjo laikas ir Berlyno klausimą sutvarkyti geriau, negu buvo sutvarkyta tuoj po karo. Tiems, kurie iš tokios padėties turėjo naudą, nepatiks, bet visur ir visuomet būna tokių, kuriems kas nors nepatinka. Laimi teisybė, tvarka. Toks jau gamtos dėsnis.

Vakarinis Berlynas gali sakyti, kad jo teisės turi būti apgintos. Tai jo privilegija. Bet yra ir Rytinio Berlyno teisės ir interesai. Kas turi netuščią galvą, tas seniai galėjo suprasti šią tiesą. Patinka kam ar ne Rytinio Berlyno tvarka, tas dalyko nepakeičia.

Jungtinės Valstijos ilgai nenorėjo pripažinti Lietuvos po pirmojo karo. Jos vis laukė, kada senoji caristinė Rusija bus atsteigta. Rodėsi buvo keista, bet amerikiečiai tikėjosi daug metų. O Tarybų Sąjungą pripažino tik tai Rooseveltą išrinkus prezidentu. Ir labai gerai buvo pada-

JEI TU MYLI

Violeta Plačinskaitė

Atrodo tau, visus myli sykiu —
Visus, visus, kas šiam pasauly gyva —
Ir kepures pušaičių išlakių,
Ir debesėlį žydinčios alyvos.
Atrodo tau, visur aplink draugai.
Tu jiems visiems dainas gražiausias pintum.
Ir, ką tikėtai pasauly sutikai,
Švelnia ranka kiekvieną apkabintum.

Ir noris gera pasakyt kažką,
Paglostyt delnu mažą pumpurėlį,
Tik pamatai, jog dar viena ranka
Sukruvintus pirštus į jį iškėlė.

Ir kai šviesi pavasario banga
Užtvindo niūrų vakaro šešėlių,
Tu pamatai, jog dar yra ranka,
Kuri grėsmingai atomą iškėlė.

Ir gimsta neapykanta gili,
Ir šypsni ne visiems gali surasti,
Nes jeigu tu labai kažką myli,
Tai ir labai turi kažko nekęsti.

Pasidairius Po Pasaulį

Rinkimai Vokietijoje išmūšė iš balno Konrad Adenauer. Jis, neturėdamas daugumos, priverstas ieškoti susitarimo su kitomis partijomis. Kai kam šis faktas baisiai nepatinka. Girdi, Vokietija paliko be galvos.

Bet dabar galima tikėtis daug blaivesnės Vakarų Vokietijos. Dabar vietoj vienos senos ir sausos galvos, bus trys. Jos turės giliau pasvarstyti ir šalčia atsinešti į visus klausimus, kaip naminus, taip ir tarptautinius.

Įdomių faktų iškyla viršun ryšium su Dago Hamharskjoldo žuvimu.

Nekuriuose lavonuose buvo atrasta kulkų.

Šiaurinės Rodesijos ekspertai teigia, kad orlaivui užsidegus nuo karščio eksplodavo orlaivyje amunicija ir tokiu būdu kulkos atsirado nekurių žuvusiųjų lavonuose.

Švedai sako, kad tos kulkos turėjo išeiti iš šautuvų ar kulkosvaidžių vamzdžių. Kitaip sakant, kas nors pašovė orlaivį pirma, negu jis sudužo. Čia, atrodo, yra daugiau teisybės. Tiesa, ugnyje šoviniai eksploduoja, bet ar kulka gali įsmigti į žmogaus kūną, tai didelis klausimas. Ypač tokiose aplinkybėse.

Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga patiekė bendrą nusiginklavimo planą. Kennedys ir Gromyko pasakė kalbas Jungtinėse Tautose, kuriose plačiai kalbėjo apie reikalą nusiginkluoti. Lieka,

rodos, tikėtai eiti prie susitarimo. Bet yra skirtumų nuomonėse dėl kontrolės.

Kaip Gromyko aiškino, Jungtinės Valstijos nori kontrolės, kuri kontroliuotų ne nusiginklavimą, o ginkluotas jėgas bendrai. Tarybų Sąjunga nori kontrolės ant nusiginklavimo, kuris tuo metu vykdomas, paliekant paslapyje dar neliečiamus ginklus ir jėgas.

Jis nurodo, kad jeigu amerikiečių idėja būtų priimta, tai būtų atidarytos durys šnipinėjimui. Anot jo, nutarus sumažinti ginkluotas jėgas 5 procentais amerikiečiai gautų teisę kontroliuoti visas likusias jėgas. Paskui, sugalvojus kokį pretekstą, atsakyti nuo tolimesnio nusiginklavimo.

Tarybų Sąjunga, sakė jis, sutinka su pilniausia kontrole nusiginklavimo, tai yra, prižiūrėjimo, kad sutartimi numatyti ginklai būtų sunaikinti.

Alžyre įvyko susikirtimas tarp baltųjų ekstrimistų ir policijos. Šimtai jaunų Alžyro francūzų demonstravo šaukdami, kad Alžirija turi būti francūziška.

Slapta maištininkų organizacija OAS buvo iškėlus savo vėliavą ant gelžkelio stoties.

Dešinieji, kaip Francijoje, taip ir Alžirijoje, rodo nemažą atkaklumą prieš prezidento De Gaulle valdžią.

Jungtinių Valstijų valstybės departamentas išleido

brošiūrą, kurioje yra teigiama, būk Jungtinių Valstijų ir Anglijos jėgos, generolo Eisenhowero komandoj, galėjo užimti Berlyną 1945 metais, bet to nepadarė.

Eisenhoweras atsako tiems istorijos falsifikatoriams, kad tuo metu tarybinė armija buvo už 36 mylių nuo Berlyno, o Jungtinių Valstijų ir Anglijos už 250 mylių.

Falsifikatoriai norėjo suversti "bėdą" ant Eisenhowero, bet nepavyko. Jie sako, kad jie išstaisysią "klaidą".

Jėzuitas L. C. McHugh, rašydamas jėzuitų laikraštelyje New Yorke, teigia, kad slėptuvės nuo radioaktyvių kritulių savininkas turi teisę nušauti savo kaimyną ar ką kitą, jeigu veržtųsi į jo slėptuvę.

Taigi, "mylėk savo artimą kaip pats save".

Anglijos apsigynimo ministras Harold Watkinson yra matyti sąžiningesnis žmogus, negu Kanados apsigynimo ministras.

Jis sako, kad slėptuvės nuo nuklinių bombų yra bevertės.

"Nekuriuose vietose jos gali padėti pratęsti gyvenimą kiek, bet jūsų užnamio darže nieko gera neduos", pasakė jis.

Prezidentas Kennedys pakaitė Centralinės Slaptosios Tarnybos viršininką. Dullesą paluosavo, o jo vieton paskyrė McCone, buvusį atominės energijos komisijos pirmininką.

Dullesas gavo "kiką" už tai, kad jo agentai labai blogai informavo apie padėtį Kuboj. Dėl to invazija buvo baisiai nepasėkminga. Dullesas informavo, kad Kuboje įvyks sukilimas, jeigu bus pradėta invazija, bet to visai nebuvo.

Pasirodo, kad nėra ko stebėtis, jeigu berlyniečiai nesutinka tarpusavyje.

Aną dieną Venecijoje susipešė būrys katalikų minyškų (vienuolių). Kasžin kas būtų atsitikę, jeigu brolis vienuolis nebūtų įsimaišęs su lazda.

Viena minyška skundėsi, kad brolis apkūlęs ją su lazda. Kitos dvi taip pat gavusios lazdu.

Minyškos, priklausančios dviem skirtingom minyškų draugijom, nesutiko jau geras laikas.

Ričardas Niksonas, republikonų kandidatas į prezidentus praėjusiais metais, paskelbė, kad 1964 metais nebekandidatuos į prezidentus. Bet jis nori būti išrinktu Kalifornijos gubernatorium ateinančiais metais.

Pastabos

Mūsų federalis parlamentas užbaigė savo sesiją ir nariai išsiskirstė namo. Tai buvo 124-toji sesija ir ilgiausiai trukusi — 174 dienas.

Per visas tas dienas parlamentas didžiąją laiko dalį polemizavo, diskutavo, barėsi, pyko ir daug kalbėjo.

Bet ką gi jis per tas 174 dienas nutarė?

Tai klausimas, į kurį vargiai galėtų konkretų atsakymą duoti patys parlamento nariai.

Tačiau galima šiek tiek orientuotis.

Buvo du svarbiausi klausimai, dėl kurių smarkiausias grumtynės parlamente įvyko.

Vienas iš jų buvo Kanados Banko valdytojo Coyno atstatymo klausimas. Tai buvo karščiausias ir ilgiausiai trukęs klausimas. Jį diskutuojant parlamentariai ko ne prie muštynių ėjo.

O kitas, pačioj sesijos pradžioje išspręstas "svarbiausias" klausimas, buvo tas, kad reikia žmogžudžiams sušvelninti bausmę.

Kaip žinome, šiais "svarbiausiais" klausimais, kaip ir kitais, vyriausybės politika laimėjo. Konservatai turi daugumą.

Tačiau liūdna, kad mūsų vyriausybė ir parlamentas labai minkštą ir gerą širdį turėjo dėl žmogžudžių, o nieko panašaus dėl bedarbių, dėl senų žmonių pensijų, ir abelnai dėl Kanados žmonių būvio pagerinimo.

Žmogžudžiai gali pasidžiaugti, kad bausmė jiems sušvelninta; karo politikos vykdytojai gali pasidžiaugti, — tiems tikslams paskirti bilijonai dolerių; — bet kuo gali pasidžiaugti Kanados darbo žmonės, liaudis, šia istorine parlamento sesija?

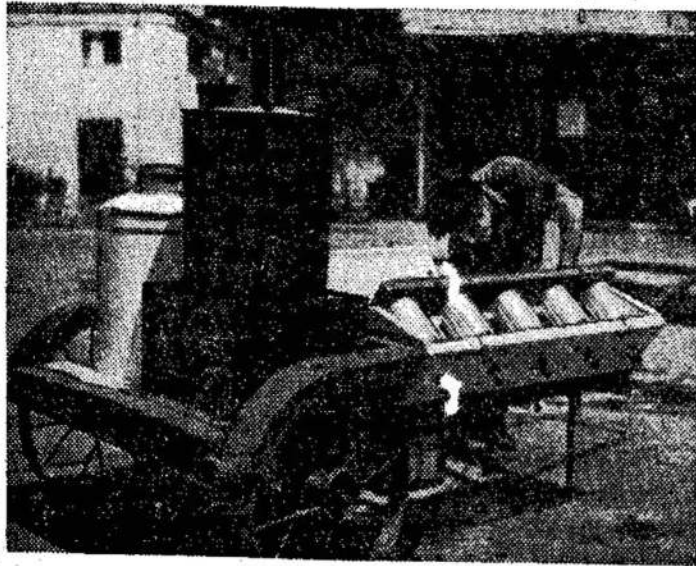
Jie neturi kuo pasidžiaugti, nes parlamentas jų naudai nieko nenutarė.

Įsitempimas dėl Berlyno kiek atslūgo, aprimo. Pasitarimai tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos vyksta gana sklandžiai.

Nekurie politikieriai, tačiau spėja, kad Berlyno-Vokietijos klausimas užtruks dar kokius šešis mėnesius, kol jis bus išspręstas.

Bet tas ir nesvarbu, kiek ilgai pasitarimai ir derybos tęsis, svarbu, kad karo būtų išvengta.

Padėtį dar kiek gerina ir tai, kad Adenauerio jėgos

Prietaisas jaunų veršelių girdymui, išrastas Nikolajaus Stetsiuros, pienininkystės vedėjo Stalino vardo kolūky-

je Kubinsko distrikte. Iš sytkio gali girdyti 10 veršiuokų. Tuo būdu vienas žmogus išsytkio pagirdo 10 veršiuokų.

Ką Kiti Rašo

Smūgis Turkijoje

Turkijos buvusio premjero Adnan Mendereso ir kitų dviejų aukštųjų pareigūnų pakorimas "supurtė Vakarus", išmetinėja "Chicago Daily News" savo vedamajame rugsėjo 20.

Šis laikraštis pripažįsta Menderesą prasikaltusiu Turkijos žmonėms, bet peikia jo mirčia nubaudimą.

Kodėl? A. Mendereso įsaku nužudyta daug žmonių, reikalaujančių laisvės, civilių teisių. Laikraščiai jam priešingi uždaryti ir jų leidėjai ir redaktoriai skaudžiai bausti.

Jauni žmonės, studentai demonstravę už laisvę masiniai žudyti. Ar gali būti didesnis nusikaltimas?

Pradžioje bylos atrodė, kad nauja Turkijos vyriausybė nenori mirčia bausti Menderesą ir jo kolegas. Jie kaltinti už valstybės turto eikvojimą, už suktybes, kas nepateisina mirties bausmės. Bylos ilgai tęstos. Rodėsi, norėta, kad žmonės užmirš-

susilpnėjo po praėjusių rinkimų. Laukiama, kad jis rezignuotų iš kanclerystės.

Mat Adenaueris visą laiką stovėjo už tai, kad Vokietija būtų suvienyta geruoju ar bloguoju, ir, kaip atrodo, Vakarai jį drąsindami yra daug ką pažadėję.

To fakto, kad Vokietija poka buvo suskaldyta ir padalinta, Adenaueris nenorėjo pripažinti. O Vakarai neparagino jį realiai pasižiūrėti į tikrovę. Priešingai, jie drąsino Adenauerį ir vokiečių nacines užgaidas, kurios vedė prie karo.

O dabar, kai atėjo laikas pripažinti realybę, Vakarai ir Adenaueriui pasidarė labai sunku.

Z. Jansuskas

tų nuožmius Mendereso darbus ir kad būtų galima jis lengviau bausti.

Bet žmonės neužmiršo. Padėčiai kiek pagerėjus, nuvertę Mendereso režimą būdėjo. Nauja vyriausybė buvo verčiama bausti liaudžiai prasikaltusius, laisvės kovotojų žudikus.

Verta pastebėti, nors Turkija yra NATO narys ir nors JAV vyriausybė protestavo prieš Mendereso ir kitų Turkijos buvusių pareigūnų (prielankių, klusnių Vakarams), skaudų baudimą, jie mirčia nubausti.

Tai yra būdinga. Tas rodo, ir AV vyriausybė ir visi Vakarai negali pabauginti Turkijos, kada tos šalies žmonių spaudimas pasirodė stipresnis už protestus iš Vašingtono, Londono ir Paryžiaus.

Vakarai neteko klusnių tarnų Turkijoje ir tuo jų pozicija Vidurio Rytuose susilpnėjo.

— Vilnis

"Kovingoji krikščionybė" kruvinas fašizmas

Baltimorės laikraščio "Sun" kolumnistas Ralph McGill kietai ima nagan tuos, kurie sakosi esą "kovingosios krikščionybės" apaštalais. Jis už pavyzdį paima majorą generolą F. A. Walker, kuris savo reakcinę politiką pradėjo piršti amerikiečiams kariams Europoje ir šiomis dienomis prezidento Kenedžio buvo atstatytas iš vietos. Walkeris sako, kad jis gina "kovingosios krikščionybės" ("militant Christianity") reikalą.

O kas yra toji "kovingoji krikščionybė"? Kolumnistas McGill jos apibūdinimui atsiverčia istorijos puslapius. Ir štai kas pasirodo:

"Ispaniškoji Inkvizicija irgi buvo krikščionybės rei-

kalas. Ji irgi tikėjo į užkorumą ant Ispanijos ir Europos žmonių savotiškos tikėjimo interpretacijos. Tai veikiausia buvo pati aukščiausia kampanija, iš visų religinių kampanijų istorijos rekorduose, po vardu "krikščionybės". Šitos kovingosios krikščionybės aukomis buvo tūkstančiai užmuštų ir nukankintų.

Oliver Cromwell taipgi buvo kovingosios krikščionybės reikalui pasiaukojęs karininkas. Tačiau jis taip užnuodijo savo armiją maldomis ir kurstymais, jog jos persekiojimas Romos katalikų, ypač Airijoje, savo žiaurumu dar ir šiandien tebeperuto žmogaus jausmus.

Šv. Baltramiejaus skerdytes pradėjo Catherine d'Medici, moteriškė, kuri buvo atsidavusi kovingosios krikščionybės reikalui. Ji buvo pakankamai kovinga nužudyti apie 5,000 hugenotų.

Per dvylika metų tęsėsi religiniai karai, kuriuos uždegė žmonės, atsidavę kovingajai krikščionybei. Per ilgus dvylika kruvinių metų, protestantai, ir katalikai, visi pasiaukoję kovingajai krikščionybei, žudė, torturavo, niekino, plėšė. Nėra begėdiškesnio laikotarpio visoje žmonijos istorijoje.

Kryžiaus karai buvo pradėti kovingajai krikščionybei atsidavusių žmonių. Jei kas nori šaltais šiurpiais sudrebėti, lai pasiskaito apie beprotišką atsidavimą ir kovingumą tų, kurie pasiuntė apie 30,000 francūzų vaikų ir apie 20,000 italų vaikų į mirtį, prostituciją, vergiją ir kankinimą.

Šitai istorijai galo nėra. Joje pilna baisios medžiagos pasmerkimui karininkų ir kitų pareigūnų, kurie buvo atsidavę savotiškam supratimui apie kovingąją krikščionybę. Kaip tik to mes nenorime iš mūsų karininkų.

Taip, šiais laikais ir šių laikų sąlygomis "kovingoji krikščionybė", kurią taip išturtusiai propaguoja ir mūsų Balkūnai, Krupavičiai, Brizgiai ir Šimučiai, yra kruvinas, žvėriškas fašizmas. Šiandien jų propaganda už atominių karą duoda mums pavyzdį visiškai nužmogėjusių žmonių.

— Laisvė

Jakštiryienės žodis

Automobilio nelaimė, kaip žinoma, žuvo trys Brooklyno santariečiai. Iškilo klausimas: kaip juos laidoti? Jie buvo laisvamaniai, kunigų pasakomis netikėjo.

A. Škėma buvo krematoriume sudegintas.

Judita Audėnaitė palaidota nekatalikiškose kapinėse, bet su kompromisu: kažkoks protestonų "pryčeris" ją palaimino.

ŠYPSENAS

Kas sakė!

Suknelių pardavėjas išdėstė ant stalo visas sukneles, bet pačią brangiausią atskyrė ir padėjo į valizą.

"O kas per suknelė yra anoji?" klausia moteris susidomėjusi.

"Tai suknelė, kurios jūs, kaip sakė jūsų kaimynkos, jūs negalėtumėte įkasti", atsakė pardavėjas.

"O ką gi jos žino?" sušuko moteris supykusi ir tuojuo nupirko ją.

Vistiek teisingas

Atėjo pas kunigą jaunas vyras su juoda akimi.

"Dvasiškas tėvelis tikrą note mane, kad kai aš apsvesiu, tai mano bėdos pranyks", skundėsi vyras.

"Bet aš nieko nesakiau apie naujas bėdas", pasiteisino kunigas.

Nėra ko pykti

"Tik jau tie mūsų valdžios oro spėjikai ir neatspėja oro", skundėsi vienas fermerys kitam. "Sakė bus gražu, o kad pylė lietus, tai pylė".

"Tai dar pusė bėdos", atsakė kitas. "Žiūrėk kokį velniava būtų, jeigu vyriausybė pajėgtų orą kontroliuoti".

O ką daryti su totorių kilmės Jurgiu Jakštiryiu (Jakštiryiu)? Vieni sakė: jis bedievis, kiti tam prieštaravo, dėstydami, kadangi jo motina esanti katalikė, tai reikia jos atsiklausti.

Kur jo motina?

Kėdainių mieste, Tarybų Lietuvoje.

Motina namuose turi telefoną, tai ir nutarta jos atsiklausti. Telefonuojama į Kėdainius tragiškai žuvusio sūnaus motinai. Senutė pataria laidoti sūnų tikybiškai.

Ką tai rodo?

Tai visų pirma rodo, koks mažas mūsų pasaulis! Kėdainiuose gyvendama motina patvarko, kaip turi būti palaidotas jos sūnus Brooklyne!..

Bet tai ne viskas. Gyvas būdamas, Jurgis Jakštiryis gal būt ne vienam Amerikoje yra kalbėjęs, kaip "sunkiai gyvena" ir kaip "persekiuojama" jo motina. O senutė Jakštiryienė, pasirodo, turi namuose telefoną ir per jį laisvai kalbasi su JAV gyvenančiais!

Kai mūsų turistai grįžę iš Lietuvos, pasakoja, kad daug darbo žmonių Lietuvoje turi savo namuose telefonus, tai Tarybų Lietuvos priešai rėkia: "melas"!

— R. Mizars

N. Chruščiovo Atsakymai į Sulbergerio Klausimus

(Tąsa)

S. Sulbergeris. Aš norėčiau paprašyti Jus apibūdinti skirtumą, kurį Jūs matote tarp sąvokų "taika" ir "taikus sambūvis". Mane šiek tiek stebina, kad žmonės naudoja terminą "taikus sambūvis", kai yra sąvoka "taika".

N. Chruščiovas. Tai beveik tas pats, bet yra ir skirtumo. Žodis "taika" reiškia, kad nėra karų. Sąvoka "taikus sambūvis" reiškia kai ką didesnio. Pagal ją suprantama, kad yra valstybių, turinčių skirtingas visuomenines santvarkas; ir, be to, šių skirtingumų pobūdis antagonistiškas. Tai — kapitalistinė sistema ir socialistinė sistema. Ir, kad jos gyventų taikiai, reikia, kad kapitalistinė sistema, iš kurios gimė socialistinė sistema, skaitytųsi su naujojo pasaulio buvimu ir nesiimtų karinių priemonių jam likviduoti. Socialistinė sistema savo ruožtu neturi imtis karinių priemonių prieš senąjį, kapitalistinį pasaulį. Atsisakyti karinio kišimosi į vieni kitų vidaus reikalus — tai ir reiškia pripažinti sambūvį tarp valstybių, turinčių skirtingą ekonominę ir socialinę santvarką.

Taikus sambūvis reikalauja tuo pačiu metu normalizuoti prekybinius santykius, vystyti kultūrinius ryšius, keistis mokslo srityje, vystyti turizmą ir kitus ryšius, kurie jungia žmones, nepriklausomai nuo socialinės ir politinės jų valstybių santvarkos.

O socialinės ir politinės kiekvienos valstybės santvarkos klausimai yra pačios liaudies reikalas. Tai reiškia, kad reikia atsisakyti tiek revoliucijos, tiek ir kontrrevoliucijos eksporto. Nesikišti į vieni kitų vidaus reikalus, pripažinti suverenumą, atsisakyti karų ir užtikrinti taiką — štai kas yra sambūvis tarp valstybių, turinčių skirtingas visuomenines santvarkas.

S. Sulbergeris. Praėjusiais metais maršalas Malinovskis sakė, kad Tarybų Sąjunga yra pasiruošusi smogti atsakomąjį smūgį bazėms, iš kurių skraidys karo lėktuvai viršum Tarybų Sąjungos ir kitų komunistinių šalių teritorijos. Mane domina, ar čia suprantamos ir tos šalys, kurios vadina save socialistinėmis, nors jos ir nėra susijusios sąjungos įsipareigojimo su Tarybų Sąjunga? Ką Jūs pasakysite,

pavyzdžiui, apie Jugoslaviją?

N. Chruščiovas. O mes norėtume, kad niekuomet nebūtų karinių skraidymų ir nebūtų reikalo smogti atsakomuosius smūgius. Jūs minite konkrečiai Jugoslaviją. Ji neįeina į Varšuvos sutartį, ir, kai viršum Jugoslavijos skraido kažkieno lėktuvai, mes nežinome, ar jie pažeidžia jos suverenumą, — gal būt, jie skraido pagal sutarimą su Jugoslavijos vyriausybe. Vadinas, maršalo Malinovskio pareiškimas neįtaikomas Jugoslavijai. Tačiau mes, žinoma, laikome Jugoslaviją socialistine šalimi, ir, jeigu ji būtų užpulta imperialistinės valstybės, ir kreiptųsi į mus, prašydama pagalbos, tai aš manau, kad mes neatsisakytume ir atei-tume jai į pagalbą. Jeigu kuri nors socialistinė šalis bus užpulta ir paprašys mūsų pagalbos, tai mes, žinoma, jai padėsime.

S. Sulbergeris. O Kubą Jūs laikote socialistine šalimi? Kastro sakosi esąs socialistas.

N. Chruščiovas. Kol kas mums žinoma, kad Kastro nepriklauso komunistų partijai. Jis revoliucionierius, savo tėvynės patriotas. Jeigu jis įstotų į komunistų partiją, aš jį sveikinčiau — tai būtų geras komunistinių gretų papildymas. Tačiau tai priklauso tik nuo jo paties.

Mes pripažįstame, kad Kuba yra nepriklausoma valstybė ir todėl ji turi teisę į tokią vidaus santvarką, kokios panorės jos liaudis. O jeigu Kuba bus užpulta, tai ji turės teisę tikėtis pagalbos iš visų taikingųjų šalių, kurios yra pasiruošusios kovoti prieš agresiją. Mes neturime jokių sutarčių su Kuba, bet jeigu ji agresijos prieš ją atveju paprašys mus pagalbos, tai mes, žinoma, nepaliksime šio kreipimosi neatsakytos.

Jums nepatinka santvarka Kuboje, bet, gal būt, Kubai nepatinka jūsų santvarka. Kas gi iš to? Naudotis tuo, kad jūs — didelė ir stipri šalis, kišimuisi į mažų šalių reikalus — tai neįstatymas, o savivalė. To negalima leisti, kitaip galima toli nueiti, ir tada prasidės pasaulinės karinės grumtynės.

Tarptautiniuose reikaluose reikia būti santūriems ir kantriems. Paimkime, pavyzdžiui, Iraną. Jungtinės Amerikos Valstijos pagal sutarimą su Irano šachu įsteigė šios šalies teritorijoje savo karines bazes: amerikiečiai

faktiškai vadovauja ir Irano ekonomikai ir armijai. Mums tai, žinoma, nepatinka, nes amerikiečių veiksmai Irane nukreipti prieš mūsų saugumą. Tai ką gi mums daryti? Žinoma, mes stiprūs ir galėtume užpulti Iraną: tai būtų nesunku — juk mūsų galia nepalyginamai didesnė. Tačiau, jeigu mes vadovautumės idėja, kad stiprus turi mušti silpną, tai būtų savivalė tarptautiniuose santykiuose, o ne taikus sambūvis. Toliau, pažiūrėkite, kas vyksta Turkijoje. Tai mūsų kaimynas, bet jūs ir ten dislokavote savo bazes ir grasinatė mums iš tų bazių. Jūs įsteigėte savo bazes taip pat Graikijoje ir iš ten grasinatė mums ir mūsų sąjungininkai Bulgarijai. Tačiau mes ir šių šalių atžvilgiu esame santūri ir kantrūs. Būtų išmintinga, jeigu ir Jungtinės Amerikos Valstijos savo santykiuose su kitomis valstybėmis vadovautųsi tais pačiais principais.

O savo bazių svetimos teritorijose jūs pristeigėte tiek, kad dabar tiesiog susipainiojote jose. Ir protingiausia būtų — likviduoti šias bazes, nes jos dabar neteko savo ankstesnės reikšmės. Jeigu Germanas Titovas per vieną parą galėjo apskristi Žemės rutulį 17 su viršum karto, jeigu dabar mokslas davė mums galimybę turėti branduolinius bombas, kurių galia lygi 100 milijonų tonų sprogtamosios medžiagos, ir raketas, galinčias pakelti šias bombas ir jas nunešti į bet kurį Žemės rutulio tašką, — tai kokią reikšmę turi jūsų bazės? Juk mes bet kurią jūsų bazę pasieksime raketa bet kuriame nuotolyje, jeigu JAV sukels karą prieš mus!

Todėl protingiausia — visuočiai nusiginkluoti ir likviduoti bazes svetimos teritorijose. Reikia ne grąsinti vieni kitiems, o užtikrinti taiką, taikų sambūvį. To nori visos tautos — ir amerikiečiai, darbiniai, talentingi, taikingi žmonės, ir tarybiniai žmonės, ir anglai, ir prancūzai, ir turkai — visos tautos nori taikos.

S. Sulbergeris. Leiskite man duoti šiek tiek filosofinį klausimą: ar Jūs nemanote, kad komunistai, kurie savo įsitikinimais yra ateistai ir netiki į dievišką pradą ir į pomirtinį gyvenimą, labiau bijo karo, negu tikintieji žmonės, kurie būdami religingi tiki į kažkokį pomirtinį gyvenimą po žemiško gyvenimo?

N. Chruščiovas. Labai įdomus klausimas! Aš mielai Jums atsakysiu. Aš jau daug pagyvenau ir daug mačiau: mačiau karą, mačiau mirtį, bet nė karto nemačiau, kad net dvasininkai, kurie laiko

save esančiais arčiau dievo ir, vadinas, geriausiai pažįstamą pomirtinį gyvenimą, skubėtų į pomirtinį pasaulį. (Linksmaus pagyvėjimas.) Imperialistai, monopolistai, kolonizatoriai, kurie sakosi tikį dievą, nors jie veikiau yra velnio sąjungininkai, taip pat neskuba į pomirtinį pasaulį, verčiau siūnia į karą savo kareivius, žadėdami jiems rojų mirties atveju, o patys nori kuo ilgiau pagyventi žemėje, prie savo seifų, prie skrynių su auksu ir doleriais. (Linksmaus pagyvėjimas.)

Taigi, aš niekuomet nejučia tikinčiųjų siekimo kuo greičiau patekti į dangišką rojų.

Tarybiniai žmonės, kurių dauguma netikintys, nors mūsų tarpe yra ir tikinčiųjų, myli žemės gyvenimą ir taip pat nesiveržia į dangiškąjį rojų. Jie nori gyventi, dirbti ir naudotis savo darbo gėrybėmis. Ir mums tai neblogai sekasi. Per 44 metus po revoliucijos mes jau pasiekėme didelius laimėjimus, o dabar mūsų kelias į tikrą, komunistinį rojų nutiestas mūsų partijos naujosios Programos projekte, ir mes visomis išgalėmis stengsimės, kad Programa būtų įvykdyta, taptų tikrove. Įvykdę šią Programą, mes peržengsime komunistinės visuomenės slenkstį ir pastatysime komunizmą.

O apie rojų danguje mes girdėjome iš šventikų. Tačiau mes panorėjome patys patikrinti, kaip ten reikalai, ir nusiuntėme ten savo žvalgybą — Jurių Gagariną. Jis apskriejo visą Žemės rutulį, bet nieko nerado kosmose — tik visiška tamsa, sako, jokio sodo, nieko panašaus į rojų. Mes pagalvojome ir nusprendėme — reikia dar vienos žvalgybos imtis. Pasiuntėme Germaną Titovą. Pasakėme jam: tu dabar ilgiau paskraidyk, nes Gagarinas tik pusantros valandos skrido, galėjo ir nepastebėti rojaus. (Linksmaus pagyvėjimas.) Todėl tu ten gerai pasižvalgyk. Jis nuskrido, parskrido ir patvirtino išvadas, kurias padarė Gagarinas, — nieko, sako, nėra. (Linksmaus pagyvėjimas.)

Tačiau visa tai, žinoma, nereiškia, kad mūsų žmonės nesikaus, jeigu nėra pomirtinio gyvenimo. Hitleris, kuris sukėlė prieš mus karą, tikėjosi, kad tarybiniai žmonės nekariaus už tarybinę socialistinę santvarką. O koks rezultatas? Visas pasaulis mato: mes gyvename, klestime, priimame komunistinės statybos Programą. O Hitlerio jau nėra: jis supuvo, ir visi jo bendrininkai arba pakarti, arba pasidarė galą.

Dar gėdingesnis galas lau-

kia tų, kurie panorės pakartoti tai, ką padarė Hitleris. Juk dabar kiti laikai, Tarybų Sąjunga tapo kita — dar didesnė tapo jos ekonominė, politinė ir karinė galia. Be to, mes dabar ne vieni — dabar yra ištisa socialistinė sandrauga, turinti daugiau kaip milijardą gyventojų. Ir, jeigu mus vėl užpuls, mes ne tik kausimės, bet ir smogsime agresoriams tokį triuškinamą smūgį, kad iš jų nieko neliks.

Labai gerai pasakė prezidentas Kenedis Vienoje, kai mes su juo kalbėjome, kad mūsų jėgos lygios ir kad mes galime vieni kitus sunaikinti. Aš su juo sutikau, nors ir galvojau, kad mes vis dėl to stipresni. Bet juk mes netikrinsime karu, kuris iš mūsų teismus! Tai būtų klaidus tikrinimo būdas. Juk ir mes, ir amerikiečiai — gyvi žmonės, mes norime gyventi ir duoti gyventi kitiems.

Tad gyvenkime protingai ir kovokime už tai, kad niekas nepradėtų karo, naudokime savo jėgą taikai užtikrinti visame pasaulyje, lenktyniaukime, vystydami ekonomiką ir kurdami gyvenimo gėrybes savo tautoms. Kas daugiau duos materialinių ir dvasinių gėrybių savo liaudžiai, ta sistema ir nugalės. Ir tegu istorija išsprendžia mūsų ginčą be karo.

Tuo būdu mes, komunistai, pomirtiniu gyvenimu netikime, norime gyventi ir vystyti taikiai, bet, jeigu mus užpuls, tai mes kaip liūtai kausimės prieš imperializmą, prieš agresiją.

Tikėsit ar ne, bet ši dainininkė, Denyse Ange, turi būti dalinai dėkinga savo ligai. Keturi metai atgal ji turėjo didelį gerklės uždegimą, nuo kurio labai pasikeitė jos balsas gerojon pusėn. Dabar ji dainuoja ant Kanados radio su dideliu pasisekimu.

Pasiruoškime LB Vajui

Nuo lapkričio 1 d. prasidės Liaudies Balso dviejų mėnesių vėjus gavimui bent 100 naujų skaitytojų, atnaujinimui visų senų prenumeratų ir sukėlimui būtinai reikalingos \$4,000 paramos aukomis ir parengimais dėl savaitraščio tolimesnio išlaikymo.

Imant dėmesin, kad nelemtos mirtys skaudžiai retina ypatingai senesnio amžiaus Liaudies Balso skaitytojų ir rėmėjų eiles, tai šio vėjus uždavinių realizavimas pareikalaus iš visų Liaudies Balso draugų ir draugių didesnio viso šerėpops pasiaukojimo, kad ši darbymetė būtų pravesta pasėkmingai.

Prie Liaudies Balso ekonominės padėties pasunkėjimo, aišku, prisidėjo ir visoki fašistiniai niekšai, buvę Lietuvos liaudies smaugikai ir laike karo noliai vykdę nacių planus padėdami naikinti antifasistus ir žydus. Čia jie pabandę savo fašistinių planų vykdymą, kai kur, prieš pažangių žmonių ruoštus piknikus ar prie salių, kur rinkosi taikos šalininkai, bet atsimušę į Kanados demokratiniams nusistačiusiems žmones, tai griebėsi kito būdo prieš pažangios minties laikraščius, Pirmiausia, su meilėgais skundais jiems pavyko suvedžioti kai kurias skelbimų kompanijas ir net valdiškas įstaigas, kurios nustojo duoti valstybinius skelbimus visiems pažangiems laikraščiams. To pasekmėje ir Liaudies Balso pajamos už skelbimus apie 1.000-1.500 metiniai sumažėjo. Vėliau pradėjo puldinėti, net fiziniai grasinti smulkiesiems biznieriams ar amatininkams, kurie skelbėsi Liaudies Balse. Tik pastaruoju laiku, kad Kanados naujieji lietuviai ateiviai ir Lietuvos žmonės pradėjo viešumon kelti eilės fašistinių liekanų darbelius laike praeito karo, tai šiek tiek susilaikė nuo čia vykdymo savo fašistinių užmačių.

Liaudies Balso skaitytojai ir rėmėjai nedaleido, kad dėl virš vardinų fašistinių veiksmų savaitraštis nukentėtų. Pirmąjį didįjį atsakymą davė minėdami Liaudies Balso 25 metų sukaktį ir vėliau nemažino savo pasiaukojimo dėl savaitraščio išlaikymo. Ačiū tam, dabar Liaudies Balsas įžengia į savo gyvavimo trisdešimtus metus.

Fašistiniams niekšams apsimant Liaudies Balsui tenka skaudžiai kentėti, dėl senesnio amžiaus LB skaitytojų ir rėmėjų vis dažnėjančių mirčių. Bet ir čia nuširdieji Liaudies Balso drau-

gai ir draugės nors ir senatvės ar ligų parblokšti, bet savo testamentuose neužmiršta savaitraščio paskirdami jam iš savo taupmenų po šimtinę, kitą. Visų kilniausiai šiame reikale pasirodė montrealietis velionis Jonas Turuta, kuris per savo testamentą parėmė Liaudies Balsą su visų stambiausia Liaudies Balso gyvavime gauta vienkartinė auka, \$500. Tai puikus ir kilnus atsakymas visokiems pažangių laikraščių priešams, tai įrodymas, kad ir mirtys negalina skelbimą pažangios minties tarnaujančios darbo žmonių reikalų gynimui. Tokie žmonių pasiaukojimai visuomeniniam reikalui puošia ir turtina Kanados lietuvių pažangaus judėjimo istoriją.

Prie Liaudies Balso ekonominės padėties pasunkėjima daug prisidėda ir šios šalies ekonominė betvarkė, dolerio nuvertinimas, visko pa-brangimas, na, ir skaudžiai atsiliepiantis ant darbo žmonių nedarbas. Daug gerų draugų atsidūrusi ūbedarbių eilėse negali paremti savaitraštį aukomis. Bet šie draugai ryžtingiau padirbėja parinkime aukų ir prenumeratų gavime ar atnaujinime.

Didžioji LB darbymetė, vėjus, jau čia pat. Dabar svarbu, kad visos pažangios lietuvių organizacijos, jų nariai, visi LB skaitytojai ir pažangūs lietuviai visi gerai pasiruoštume darbymetei ir atėjus jai visi vieningai padirbėtume ir kiek galint gausiau paremtume, kad Liaudies Balso ekonominis išsilikymas būtų galimas per ateinančius metus.

K. Kilikevičius

Nusiginklavimas Nebus Atsiekiamas be Taikos

S. KARPE

Jungtinių Valstijų prezidentas John F. Kennedy, savo kalboje Jungtinėse Tautose, nemažai atydos kreipė į nusiginklavimą. Reikia pasakyti, kad jo kalba parodė, kad ir Jungtinės Valstijos turi neblogų minčių dėl nusiginklavimo. Jeigu jos būtų įgyvendintos, būtų labai puiku. Klausimas tik tai yra, ar galima įgyvendinti tas idėjas? Ar tikrai Jungtinės Valstijos ir jų draugės linkusios darbuotis, kad šios idėjos būtų įgyvendinamos?

Reikia atsiminti, kad visų neramumų pasaulyje priežastimi yra ne pats ginklavimas. Ginklavimas yra pasekmė visų kitų įvykių. Už tai ir einant prie nusiginklavimo reikia kreipti atyda į tas priežastis. Nes jei tos priežastys nebus pašalintos ar nors sušvelnintos, tai kalbos apie nusiginklavimą bus bereikalingas laiko eikvojimas.

"Priežastis dabartinio įsitampimo santykiuose tarp tautų", pasakė aną dieną Čekoslovakijos užsienio reikalų ministras Václavas Davidas, "glūdi fakte, kad agresyvūs imperialistinių jėgų rateliai, apakinti antikomunizmo, neatsisako nuo savo nerealistinių planų sulaukyti ir atgal pasukti, pagalba ginklo jėgos, istorinį žmonijos vystymąsi".

Šis vienas sakinytis labai vaizdžiai nusako pagrindinę priežastį, kodėl šiandien pasaulyje įsitampimas tarp tautų. O šis įsitampimas, aiš-

ku, yra pagrindinė priežastis ginklavimosi.

Painkime bent keletą pavyzdžių, kurie pailustruos Davido pareiškimo teisingumą:

Kinija, kone 700 milijonų gyventojų šalis, tebėra už Jungtinių Tautų sienų. Už tai atsako daugiausia tas faktas, kad Jungtinės Valstijos kartu su savo sąjungininkėmis nenori pripažinti nenuginčijamo fakto, jog Kinija pasuko nauju keliu ir niekas jos nesulaikys, neištums iš to kelio. Vietoj to, amerikiečiai pinigais ir ginklais palaiko Čiang Kai-šeką ir jo valdžią laiko Kinijos valdžia. Ši Kinijos neatstovaujanti klika tebelaikoma JT Saugumo Tarybos pastoviu nariu. Tokio nerealistinio dalyko nebuvo istorijoje.

To paties karo pasėkmės davė dvi Vokietijas. Tarybų Sąjunga, kaip pamename, pradžioj buvo pasiūlius, kad Vokietija būtų sujungta, jeigu Vakarai sutiks, kad ji būtų neutralizuota ir demilitarizuota. Bet Vakarai spyrėsi, kad Vokietija turėtų teisę ne tik ginkluotis, bet ir būti NATO narė. Tai buvo atkaklus veržimasis prieš re-alybę. Dabar apvienijimas Vokietijos nebeįmanomas ir tokiomis sąlygomis. Skirtumas tarp Vokietijų labai didelis pasidarė.

Vakarų agresyviškieji rateliai visomis išgalėmis kovoja prieš tą istorinį žmonijos vystymąsi. Juk ne pasaulis, kad jų politika susiduria su masių opozicija vi-

suose kontinentuose... Agresyvūs imperialistinių jėgų rateliai juk negalės savo politikos tęsti, jeigu jie nusiginkluos. Tad gali būti aišku, kad jie nesutiks nusiginkluoti, kol jie neatsisakys savo siekių sulaukyti žmonijos pirmynžangą.

Jeigu Jungtinės Tautos priimtų į savo narius Kiniją ir kitas šalis, laikomas nuošaliai dėl politinių išrokavimų; jeigu jos pripažintų abi Vokietijas, abi Korėjas, abu Vietnamus kaip įvykusius faktus; jeigu jos pasiimtų savo globon Vakariniį Berlyną, kol jis nori laikytis ten egzistuojančios tvarkos, — tai jos daugiau atliktų dėl nusiginklavimo, negu šimtas Kennedžio kalbų galėtų padaryti. Jos tuomi pašalintų priežastis, kurios daro įsitampimą.

Didžiosios jėgos daugiau gera padarytų dėl nusiginklavimo pasirašydamos nepuolimo pakta, negu kad diskusuodamos nusiginklavimą kelis metus.

Nusiginklavimas geras dalykas, bet tokioj tvarkoj, kokią siūlo Kennedis, yra labai keblus dalykas. Viena, tokia kontrolė, kokios yra reikalaujama, yra baisiai didelis ir painus dalykas. Kita, o ką daryti, jeigu kuri viena, kad ir nedidžiausia šalis, ims ir nevykdys nusiginklavimo? Kaip ją priversti? O yra daug šalių, kur valdžioje sė-

di žiaurūs reakcionieriai. Ar sutiktų nusiginkluoti tokie diktatoriai kaip Frankas, Salazaras, Čiang Kai-šekas ir tokie?

Labai greitai pamatysime, ar Jungtinės Valstijos tikrai nori nusiginklavimo. Jos tai parodys svarstant Kinijos ir Vokietijos klausimus. Jeigu jos ir toliau varys tą pačią politiką Kinijos ir Vokietijos klausimu, tai bus labai aišku, kad jos kalba apie nusiginklavimą tik dėl mados.

Imperialistiniai kraštai iki šiol galvojo vis apie valdymą kitų. Iš to išplaukia ir reikalavimas, kad Jungtinių Tautų priešakyje stovėtų vienas galingas sekretorius. Ir čia aiškus užsispyrimas prieš re-alybę, jog pasaulis šiandien yra labai pasikeitęs ir senieji įstatymai nebeatitinka.

Sekit Jungtinių Tautų debatus ir matysite, kaip Davido pareiškimas teisingas. Matysite, kaip reakcingieji rateliai stengiasi sulaukyti istorinį žmonijos vystymąsi; žmonijos pirmynžangą linkui taikingesnio, laimingesnio gyvenimo.

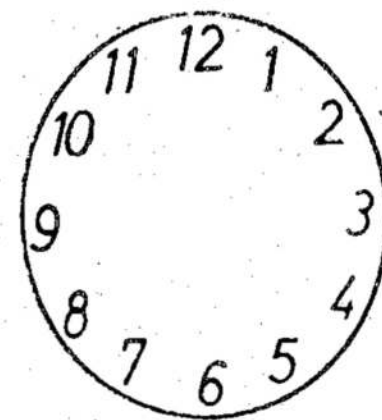
Kova už išsprendimą taikiu būdu Berlyno ir kitų klausimų yra kova sykiu ir už nusiginklavimą. Nes kol įsitampimo ir ginklavimosi priežastys nebus pašalintos, tol ir nusiginklavimas nebus įgyvendinamas.

KONTESTAS

Išbandykit Savo Gabumą

Suraskit atsakymą sekančiame uždavinyje:

Padalinkit šio laikrodžio ciferblatą į tris lygias dalis. Kiekviena dalis turi susidėti iš 4 numerių. Sudedant, kiekvienos dalies suma turi būti vienoda. Visų trijų dalių suma turi sutikti su bendra suma.

Atsakymas

Vardas ir pavardė .....

Gatvės numeris ir vardas .....

Miestas ..... Prov. .... Tel. ....

Štai jums proga. Jūs galite laimėti sklypą \$300 vertės. Sklypas randasi St. Philippe de Laprairie, P. Q. prie Highway 9 (Expressway į New Yorką) netoli naujo Champlain tilto, tik tai 15 minučių iš Montrealo miesto centro. Tik tai suaugusiems. Venas sklypas šeimai.

Šią progą siūlo jums:

St. Lawrence Plaza Corporation
Candian Shopping Center, CANDIAC, P. Q.

Kumečių Nebeturėsite

"Pučia storas vėjas. Purškia iš po automobilio ratų vanduo ir žvyras. Kelias blogas, ir sunkus automobilis unksčia, kaip mušamas. Vytas Bruknys primina stabdį..."

Taip pradeda savo knygą "Vieniši medžiai" JAV gyvenantis katalikų rašėvas Aloyzas Baronas. Nors knygūktė nėra tokia stora, kaip autorius aprašytas vėjas — teturi tik 117 puslapių, tačiau ji pavadinta romanu. Skaitydamas ją, randi tiek daug nesąmonių, jog reikia laikytis, kad "neunkštum, kaip mušamas" — atrodo, važiuoji per kelmus.

Apie šią knygūktę jau buvo "Tiesoje" rašyta, bet kadangi jos autorius to norėdamas ar nenorėdamas,

Montrealiečių Kronika

Trumpai apie viską

Pasibaigus vasariniam sezonui, ir SDP Draugijos susirinkimai bus perkelti į sekmadienius. Pirmas toks susirinkimas įvyks spalio 8 dieną, 2 valandą po piet, Vytauto klubo svetainėje.

F. G. Kušleikai savo būsimai marčiai suruošė priešvedybines partiją. Dalyvavo gražus būrys draugų, su kuriomis būsimoji jaunoji Kušleikienė praleido vakarą. Viešnios apdovanojo puikomis dovanomis.

A. Lignugarytė ir J. Mačionytė baigė High mokyklą. Po įteikimo diplomų, studentėi tėvai iškėlė puotą, kurioje dalyvavo daugelis jų draugų ir draugų, su kuriais praleido vakarą besilinksmindamos.

Kaip jau buvo rašyta, nuo 6 iki 15 spalio, Montreale, Show Mart patalpose, bus tarybinių dirbinių paroda.

Tarp kitų, bus ir Lietuvos išdirbinių. Star praneša, kad vietoje bus galima pirkti tarybinius automobilius ir kitus įvairius dirbinius.

Raudonasis kryžius atskreipė į moteris, kad atsirastų savanorių padėti vakarais. Dėl informacijų kreipkitės: WE. 7-7761.

Kardinolas Leger, matyti nugirdęs, kad žmonės pyksta, davė įsakymą bažnyčioms neskambinti varpais tarp 8 val. vakaro ir 8 val. ryto.

Praėjusiais metais Montreale labdaringiems reikalams buvo surinkta iš žmonių \$14,367,307.

B. K.

davė ryškų užjūriuose apie "laisvę" klykujančių lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų paveikslą, parodė be pagražinimo tikrąjį jų veidą, verta pateikti skaitytojams bent trumputes ištraukas iš jos.

Barono herojai gyvena jo paties lakios fantazijos sukurtose aplinkybėse: autorius vienu plunksnos brūkštelėjimu grąžina į Lietuvą dvarininkų, fabrikantų ir klebonų valdžią. Kaip šis stebuklas įvyko, net jis pats nesugeba savo knygoje paaiškinti, tačiau jo herojai jau ne Čikagoje ir Bruklina, o Gulbinuose.

"Bruknys išlipa iš mašinos ir apsidairo... Už kelių kilometrų jo tėvo dvaras. Gulbinai. Dvidešimt penkis metus jis vaikiojos po svetimus kraštus. Amerikoje liko išbartyti jo geriausi metai ir banke surinkti pinigai."

Tai eilutės iš pirmojo knygos puslapio. Visiškai aišku, kad į Gulbinus grįžo tikrai ne Frankas Krukas (jo tėvas juk dvaro neturėjo), o dvarininko sūnelis, ketindamas įvesti vėl tokį pat gyvenimą, koks buvo, kai dvaras priklausė jo tėvui.

9-ame puslapyje knygos autorius pažadina Bruknį ankstyvą rytmetį "savajame" dvare, priveda prie langų ir į dar mieguisto grįžusio pono lūpas įdeda sekančius žodžius:

"— Nieko jie negaus. Nieko. Čia mano žemė, gyvuliai ir visa, kas per 25 metus buvo suvežta. Aš čia tikrasis šeimininkas". Taip nusprendęs, Bruknys pasikviečia buvusį ūkvedį Antaną ir duoda pirmuosius patvarkymus:

"Sugrįžau, Antanai, tu vėl čia būsi. Man tavęs labiau reikia, nei mano tėvui reikėjo. Tu čia būsi gaspadorius. Tau ir kitiems 25 metus kitaip sakė, tačiau dabar viskas apsigavė. Tavo rankose viskas. Mano doleriai stiprius. Pamatysi. Vieni žmonės išeis. kitus mes išvysim. Tegul kariasi, kas nums. Čia mano tėvo ūkis ir sodyba". Išgėrę vyrai — ponas su naujuoju tarnu — eina į kiemą. Pokalbis apie naują gyvenimą "išlaisvintame" kaime vyksta toliau:

"— Vėl turės, kaip seniau, būti kumečiai, vėl turės samdyti darbininkus, kaip seniau. O visi bėga į miestus ir grįžta vėl, ir vėl bėga, — sako ūkvedys, ir jie sustoja prie didžiulių tvartų.

— Va, mano tvartai, bet jie nebuvo tokie dideli, —

žiūri mėlyną dangaus lopą medžių viršūnių Bruknys. — Mano tvartai, nes aš per 25 metus būčiau irgi juos didelius ir modernius pastatęs. Mano klojimas, bet jis man per didelis. Tegul nugriauna ir pastato mažesni. Ir mano namai kumečiams per dideli..." Bruknys, taip "aptvarkęs" reikalus savo dvare, eina, žinoma, pas kleboną.

"— Klebone, — sako Bruknys, — juk pažįsti mane..."

— Einam į vidų, Vytai, aš vėl turtingas..."

Išgėrę butelį degtinės, seni bičiuliai ima glebėsčiuotis. Amerikonui atsirša liežuvis. Jis taip atvirai ima dėstyti savo planus, kad net klebonas priverstas apeliuoti į sąžinę.

"— O aš savo sąžinę užmušiu..." — atsako Bruknys žodžiais, paimtais iš Hitlerio "Mein Kampf".

Bruknys kažkada mylėjo kaimo merginą Elena. Jam pabėgus, ji ištekėjo už aktyvisto Vainio. Dabar jis sumintas. Klebonas sakė, jeigu Vainys sutiks, iš Vatikano galima gauti vestuvių aneksiją. Tik dėl tos priežasties Bruknys stengiasi, kad Vainys būtų paleistas iš kalėjimo. Bet jam prieštarauja jo pusbrolis Juozas Uogintas, banditas.

"— Aš viską padarysiu, kad Vainys būtų paleistas, — atsistojo Bruknys.

— Aš viską padarysiu, kad jis būtų sušaudytas, — staiga vėl ramiai, beveik per ramiai pasakė Uogintas.

Po minutės Uogintas trenkė kumštį į stalą:

— Aš seniai turėjau Vainį nušauti. Leiskime, kad šoviau, bet nepavyko. Jis seniai nebegyvas. Jūsų amerikiniai laikraščiai būtų rašę: Uogintas Juozas — herojus. Nupylė komiteto pirmininką. Būtų rašę, kad partizanų kraujas liejasi. Bet aš — kiaulė, aš nenušoviau, aš atsiprašau, — pirma proga pasitaisyti. Jei tu, Vytai, išreikalaus, aš nušausiu".

Po kelių dienų užkietėjęs banditas įvykdo savo žodį: nušauna iš kalėjimo per Bruknio protekciją paleistą Vainį. Po to knygos autorius nuveda Uogintą pas kleboną, kur jau sėdi ir Bruknys. Kalba užėina apie įvykdytą žmogžudystę. "Laisvos" Lietuvos šalai šypsosi, ir nė vienas nesmerkia žmogžudžio. Kaip jie smerks, jeigu žmogžudys yra jų idėjų brolis!

Kai užverčiau paskutinį knygos puslapį, patyriau panašų jausmą, tartum pabudęs iš slogaus sapno. Bet kartu tai nėra sapnas. Tai, kas aprašyta knygoje, yra tiksliausias užjūriuose besi-

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

A. Kavaliauskas, Toronto, pridavė atnaujintų prenume-

slapstančių buržuazinių lietuvių tautos atplaišų minčių, veiksmų ir planų atpasakojimas.

Jie siekia visų pirma susigražinti savo dvarus, savo turtus. Tai svarbiausia. Lietuva — tai savo dvaras, kumečiai. Kas nenori kumečiai — tą nušauti. Taip sėdi jie, ištroškę savo brolių kraujo, godūs ir žiaurūs. Tokiais tie laisvintojai patys vaizduoja save.

Kas jie? Bepročiai, nusikaltėliai, kurie tiek sužiaurėjo, kad nebeslepia savo kruvinų tikslų? Čia esama abiejų dalykų. Trumpos jų rankos, ir jie niekuomet nebeturės kumečių Lietuvoje.

Lietuvos liaudis, žengianti socializmo keliu, šiandien sako: jūs ir toliau sau vykite smėlio virves, o mes jau seniai ir visam laikui atratome matyti šiukšles ant savo kelio. Ne jums vėl užnerti ant mūsų galingų rankų grandines, ne jums vėl paskandinti kraujuose ir ašarose mūsų tėviškę!

Ir jeigu ši knygūktė praskaidrins svyruojančių emigrantų aptemusių protą ir atšalusius jausmus, galima drąsiai tvirtinti, kad jos autorius atliko naudingą darbą.

L. Albuskas

ratų ir nuo S. Stankevičienės \$1.00 aukų.

Pov. Ralys, Hamtramck, Mich., prisiuntė atnaujintų prenumeratų, paaukojo \$1.50 taipgi prisiuntė nuo R. S. 50 c. aukų.

M. Berškienė, Toronto, pridavė naują prenumeratą ir nuo A. Gilda, A. Berškio sesers, \$1.00 aukų.

Ch. Povilaitis, Toronto, užrašė naują prenumeratą ir pridavė nuo savo draugo \$1.00 aukų.

J. Legas, Port Arthur, Ont., prisiuntė nuo A. Pilkio atnaujintą prenumeratą į Lietuvą.

A. Snemelis, Westville, Ill., prisiuntė atnaujintų prenumeratų.

A. Walker, Toronto, minėdama liūdną sukaktį nuo karė žuvusio sūnaus, parėmė Liaudies Balsą.

Mary Paura, So. Boston, Mass., atsinaujindama prenumeratą, paaukojo \$1.00 ir užsisakė lietuviškų žurnalų.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

H. Pajunas, Lemont, Ill., \$5.50;

S. Rainard, Dorchester, Mass., 50 c.;

K. A. Lopatta, Baltimore, Md., \$1.00.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SAJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRAŠTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas

Montreale Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bilė ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

Pirmasis Mėnuo

Priešais mane sėdi simpatiška, žilsterėjusiais plaukais, bet dar jaunai atrodanti moteris. Po daugelio metų ji vėl Kaune, į kurį visai neseniai sugrįžo. Gegužės 17-ąją ji dar buvo Montrealyje. Tai ir buvo jos paskutinioji diena Kanadoje, nes tada, būrelio draugų ir pažįstamų palydėta, Ona Šinkūnienė leidosi tolimon kelionėn į Tarybų Lietuvą, iš kurios išvyko 1944 metais.

Atlanto vandenyną ji perskrodė jai labai patikusiu lenkų laivu "Batory". Gdynės uostas. Minskas. Vilnius. O štai ir Kaunas. Koks jis dabar? Ar nenusivils, ji pamatė?

Senoji kaunietė pasakoja apie savo pirmuosius įspūdius ramiai, kartis nuo karto įterpdama anglišką žodėlį. Jai malonu, kad Kaunas lygiai toks pat gražus, kaip tada, kai ji čia gyveno, kad smarkiai padidėjo jo "trefikas". Tik dabar miestas dar labiau paūgėjęs, sustambėjęs pečiuose. Ypač didelį įspūdį jai padarė Kauno hidroelektrinė, kurios pasiūžūrėti buvo specialiai nuvažiuavusi.

— Iš tikrųjų? — klausiu, — Ar jūs ją iš tikro matėte? — Žinoma, — atsako nustebusi mano pašnekovė, nesuprasdama šio keisto klausimo.

Tik po to, kai paaiškinau, kad vienas Montrealyje išėjęs "veiksnių" laikraštėlis kadaise, kai hidroelektrinė buvo pradėta statyti, pavadino tai "propagandiniu triuku". O Šinkūnienė nusišypsavo ir mosteli ranka, tarsi norėdama pasakyti: "Argi verta apie tai kalbėti!"

Kaip ir daugeliui kitų karo metais savo kraštą palikusių lietuvių, O. Šinkūnienėi teko iš pradžių gyventi Vokietijoje. Tačiau iš Kempeno DP stovyklos į Kanadą ji išvyko viena pirmųjų. Mat, Montrealyje nuo seno gyveno jos sesuo, kuri ją ir paršikvietė.

Kanadoje O. Šinkūnienė daugiausia dirbo buhalterė. Tokias pareigas ji ėjo ir paskutinėje savo darbo vietoje "Trans Canada Airline". Darbas čia nebuvo sunkus. Uždirbdavo, anot jos, visai neblogai — po 65 kanadietiškus dolerius per savaitę (atskaičius visokius mokesčius, likdavo apie 55 dolerius). Ir nors butas kaštavo ketvirtadalį viso jos gaunamo atlyginimo, pragyventi ji galėjusi padoriai, aiškina mano pašnekovė.

Vargu ar ir O. Šinkūnienė galėtų tiksliai pasakyti, kada ji galutinai apsisprendė grįžti į Tarybų Lietuvą. Tačiau vieną dieną ji vis tik

nutarė, kad toliau likti Kanadoje, kurioje jai aplamai patiko, nėra prasmės.

— Matote, — dėsto savo mintis O. Šinkūnienė, — visų pirma norėjau dar būti naujinga Lietuvai. Ir jeigu man tai pavyks, — būsiu labai patenkinta. Bė to, mane gąsdino ateities perspektyvos.

— Kaip tai? — paklausiau.

— Labai paprastai. Praeitų dar kiek laiko, ir aš tapčiau pensininke. Per mėnesį galčiau 55 dolerių senatvės pensijos. O tai be galo maža. Juk aš dabar už vidutinišką butą mokėjau 65 dolerius... Bet prašau mane teisingai suprasti. Ne vien dėl geresnio ar ramesnio gyvenimo važiauvau namo. Gyveni, žmogus, įgauni daugiau patyrimo, daraisi protingesnis, o tuo pačiu ir perkainoji kai kurias vertybes...

Ona Šinkūnienė dar tik pirmą mėnesį gyvena Kaune. Tuo tarpu ji neapsisprendė, kur dirbsianti. Juk reikia ir po miestą pasidairyti, ir giminaičius bei pažįstamus aplankyti. O jų tiek daug, ir tas laikas taip greit bėga. Tačiau kiek pailsėjusi, susitvarkiusi, O. Šinkūnienė tikriausiai pasirinktų tokį darbą, kuris jai arčiausiai prie širdies.

M. Jackevičius

Namų Dažytojas

Iš vidaus ir iš lauko

Žema kaina —

Aukšta kokybė

Veltui apkainavimas

CL. 5-6451

Toronto

Ivairenybės

Amerikiečio Išradimas

Ilgą laiką buvo manoma, kad rikša — kinų išradimas. Tačiau kiniškai rikša — "jan-če" — reiškia "užsienietišką vežimą". Tai amerikiečių išradimas.

Maždaug prieš 100 metų Okohamoje gyvenęs baptistų misijonierius Džonatanas Goblis kartu su japonų dailide sukonstravo rikšą, kai jo ligotai žmonai gydytojas patarė lėtai judėti. O vienas iniciatyvus pradžiai 1947 m. nuvežė šį vežimą į Šanchajų. Čia jis greit tapo transporto priemone.

Idomus Bandymas

Prancūzų tyrinėtojai, klasifikuodami žuvis pagal tai, kaip jos duodasi dresiruojamos, priėjo išvados, kad karpis yra labai supratinga žuvis, šapalas, kuoja, upėtakis — mažiau išmaningos žuvis, o ungurys, lydeka ir ešerys — visiškai kvaili padarai.

Sala ar Salynas?

Pusantrą tūkstančio metų — toks vidutinis storis ledo šarvo, gaubiančio didžiausią pasaulio salą — Grenlandiją, tarytum juokais pavadintą "Zaliąja šalimi" draugių Skandinavijos šalių jūreivių, kurie beveik prieš

tūkstantį metų išlipo pietiniuose jos krantuose. Taip, kai kur siauroje Grenlandijos pakrantės juostoje iš tikrųjų esama augalijos. Bet iš esmės — tai ledo ir sniego šalis. Salos centre ledo storis pasiekia net 3,500-4,000 metrų. O iš viso Grenlandijoje tiek ledo, kad jį ištirpinus, pasaulinio vandenyno lygis pakiltų septyniais metrais!

Bet kas yra Grenlandija? Ar tai viena sala, ar jų keletas, kaip mano kai kurie mokslininkai? Ir kiek žemiau jūros lygio yra jos centrinė dalis? Juk jau seniai iškelta hipotezė, kad Grenlandija primena didžiulę gilią lėkštę, pripildytą ledo. Prancūzų mokslininkas A. Kasto įrodinėjo, kad vidinė Grenlandijos dalis yra 500-700 metrų žemiau jūros lygio. Ir tai iš dalies patvirtinta. Pokario metais saloje buvo aptiktos dvi didelės įdaubos, kurios yra žymiai žemiau jūros lygio (daugelyje vietų maždaug 250 m.). Bet iki šiol neišaiškinta, ar šios įdaubos eina po visu ledu, ar jos tėra vidiniai Grenlandijos "ežerai".

Dėl viso to didelį susidomėjimą kelia neseniai organizuotos didelės ekspedacijos į Grenlandijos gilumą tyrimų rezultatai. Šioje ekspedijoje dalyvavo vokiečių,

prancūzų, švedų, danų ir grenlandiečių tyrinėtojai.

Vieną pagrindinių šios ekspedacijos uždavinių sudarė platūs kompleksiniai "Zaliosios salos" tyrimas — tame tarpe geologinis ir meteorologinis. Didelis dėmesys buvo skirtas ir seisminiams darbams, žemyninio ledo storio matavimui, ypač Grenlandijos centre.

Dar visi atliktų darbų rezultatai nepaskelbti, tačiau, sprendžiant pagal kai kuriuos duomenis, ekspedicija surinko daug įdomios medžiagos ir gavo naujus duomenis, atrodo, patvirtinančius tą požiūrį, kad Grenlandija ne sala, o salynas.

MASKVA. — Tarybų Sąjungos autoritetai davė leidimą Jungtinių Valstijų taikos maršutojams turėti mitingus Raudonojoje aikštėje prieš nuklinius ginklus.

Maršutojai pasieks Maskvą spalio mėnesio pradžioje. Jie išvygiavo iš San Francisco, perėjo Jungtines Valstijas, Europą. Francija jų neišleido.

QUEBEC. — Katalikų unijų konfederacija savo konvencijoje čionai priėmė rezoliuciją, kurioje reikalaujama, kad Kanados valdžia nepriimtų amerikiečių nuklinių bombų.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE:

962 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 85 St.

VANKUVERYJE: — 652 Kingsway St.

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.

Telefonas: LE. 4-7551

Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus SSRS kraštus. Siųskite savo giminėms ir artimiems siuntinius per lietuvišką įstaigą

SAKAS PARCEL SERVICE

sent by

Ukrainska Knyha

755 Barton St. E., Hamilton, Ontario
Tel. LI. 4-7239

Jūsų siuntiniai yra garantuoti ir apdrausti. Galite siųsti maistą, avalynę, vaistus bei rūbus, nuo 4 iki 17 svarų. Muito mokeskis yra Ukrainska Knyha nustatytas.

Mūsų naujoje didesnėje patalpoje jūs rasite: avalynės, skaručių, skutimo ir kirpimo priemonių ir kt. Mes turime didelį pasirinkimą kostiuminės medžiagos. Kaina nuo \$3.00 ir daugiau už kostiumą. Lygios vienspalvės vilnos ir angliškos dryžuotos, išskyrus pirmadienius.

Mes jums patarnausime greitai, nuoširdžiai ir teisingai.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro

A. R. LESAZAS

Vertė J. URBSYS

Draugystės Jėga

Ištrauka iš romano "Šlubas Velnias"

(Taša)

— Senjora, man labai džiugu prieš mirtį matyti, kad jūs laisva. O kad dangus būtų leides man suteikti jums tą laisvę. Tačiau jo buvo tokia valia, kad jūs ją gautumėt iš rankų žmogaus, kurį mylit. Aš ir pats per daug tą savo priešininką myliu, kad galėčiau už tai prieš dangų murmėti, ir visa širdimi linkiu, kad smūgis, kurį aš turėjau nelaimės smogti, nesutrukdytų jam pasidžiaugti jūsų dėkingumu.

Dama nieko j tai neatsakė. Liūdnas dono Fadrikės likimas nekėlė jai tą akimirka jokios užuojautos. Priešingai, matydama, kokia sunki tolediečio būklė, donja Teodora neapkentė jo.

Tuo tarpu chirurgas ruošėsi apžiūrėti ir iširti žaizdas. Jis pradėjo nuo Saratės ir pasakė, kad jo žaizda neatrodanti pavojinga, nes smūgis nuslydęs kairiąja krūtinės puse ir nepalietęs jokios gyvybinės kūno dalies. Chirurgo pranešimas apramino donją Teodorą ir labai nudžiugino doną Fadrikę, kuris, pasukęs galvą j damos puse, tarė:

— Esu patenkintas. Sužinojęs, kad draugas liks gyvas, mirsiu be sielvarto. Nereiks man dabar nešties j kaip jūsų neapykantos.

Jis ištarė tuos žodžius taip širdingai, kad Sifuentesas našlė susigraudino. Išnykus baimei dėl dono Chuano, ji liovėsi neapkentusi dono Fadrikės. Jinai žiūrėjo dabar j jį kaip j pasigailėjimo vertą žmogų.

— Ak Mendosa! — atsakė jinai, apimta gailėstingumo. Leiskitės sutvarstomas, gal ir jūsų žaizda pasirodys ne pavojingesnė už jūsų draugo. Duokitės gydomas ir slaugomas! Gyvenkite! Jei aš jums ir negaliu suteikti laimės, tai jos nematys iš manęs ir kitas. Iš gailėsčio ir draugiškumo jums netekėsiu, kaip buvau norėjusi, nė už dono Chuano. Aš, kaip ir jis, pasiaukosiu jums.

Donas Fadrikė buvo kažką besakęs, tačiau chirurgas, bijodamas, kad kalbėjimas nepablogintų jo būklės, liepė jam tylėti. Daugiau jis apžiūrėjo žaizdą. Ji pasirodė mirštama, nes špaga buvo persmeigusi viršutinę plaučio dalį; apie tai, anot gydytojo, liudijo kraujoplūdis, kuris nieko gero nežadėjo. Aptvarstęs ligonių žaizdas,

chirurgas paguldė juos paskuigalio kajutėje ant mažų lovelių vieną greta antro, o danją Teodorą išvedė kitur, tardamas, jog jos buvimas galys būti ligoniams kenksmingas.

Nepaisant visų tų atsargos priemonių, Mendosai pakilo karštis, o vakarop padidėjo kraujoplūdis. Tada chirurgas įspėjo jį, kad išgelbėti jo nebegalėsias, ir patarė negaišti laiko, jei turi dar ką pasakyti savo draugui arba donjai Teodorai. Toji naujiena sukrėtė toledietį. Donas Fadrikė, priešingai, sutiko ją visai ramiai. Jis paprašė tik, kad kas nors pašauktų Sifuentesos našlę; toji atėjo prie jo su tokiu jausmu, kurį lengviau yra įsivaizduoti, nekai žodžiais pabūdinti.

Jos skruostais riedėjo ašaros, ir jį taip gaudžiai kūkčiojo, kad Mendosa baisiai susijaudino.

— Senjora, — tarė jis jai, — aš nesu vertas tų brangių ašarų, kurias jūs liejat; su laikykite jas dėl dievo meilės; paklauskite mane valandėlę. To paties prašau ir jus, brangusis Sarate. — pridūrė jis, matydamas, kad draugas irgi nesitveria skausmu. — Puikiai suprantu, kad persiskyrimas su manim jums yra labai skaudus. Jūs draugiški jausmai yra per daug gerai man žinomi, kad galėčiau tuo abejoti. Tačiau palaukite ligi būsiu miręs; tada pagerbsite mano atminimą savo meilės ir gailėsčio ašaromis.

Liaukitės iki tol aimanavę. Jūsų sielvartas yra man sunkesnis už pačią mirtį. Iš klausykite, kaip negailėstingasis likimas nuvedė mane j tą nelemtą pakrantę, kurią aš apšlakščiau draugo ir savo paties krauju. Jūs, tur būt, negalite suprasti, kaip aš galėjau palaikyti doną Chuaną donu Alvaru. Jūs tuoju tai sužinosite, jei laikas, likęs man gyventi, leis dar duoti jums tą liūdną paaiškinimą.

Praėjus keletui valandų po to, kai laivas, kuriame aš buvau, nuplaukė nuo laivo, kuriame donas Chuanas, mes susitikome su prancūzų korsaru. Tas mus užpuolė. Paėmęs Tuniso laivą, jis išlaipino mus netoli Alikantės. Lig tik pasijutęs laisvas, ėmiau galvoti, kaip išpirkti savo draugą. Su ta mintimi nuvykau j Valensiją. Ten pasidariau grynų ir, sužinojęs, kad Barselonoje Gailėstingumo

ordino vienuoliai ruošiasi plaukti j Alžyrą, pasidaviau j tą miestą. Tačiau, prieš apsisėdamas Valensiją, aš paprašiau savo dėdę, doną Fransiską de Mendosą, kuris yra tos provincijos gubernatorius, kad jis, pasinaudodamas savo ryšiais su aukštais karalystės pareigūnais, išrūpintų Saratei baumės dovanojimą, nes ketinau tą savo draugą parsigabenti j Ispaniją ir padėti jam susigrąžinti turtus, kurie buvo konfiskuoti po kunigaikščio de Nakseros mirties.

Atvykęs j Alžyrą, aš vaikščiojau po visas vergų lankomas vietas, bet niekur to, kurio ieškojau, surasti negalėjau. Susitikau tačiau Katalonijos atskalūną, kuriam priklausio šitas laivas. Mat, jis tarnavo kadaise pas mano dėdę, ir aš pamatęs pažinau jį. Pasipasakojau, ko atvykęs, ir paprašiau, kad jis iš savo pusės atsidedęs paieškotų mano draugo.

— Labai gailiuos, — atsakė jis man, — bet nieko negaliu jums padėti. Šią naktį išplaukiu iš Alžyro; vežuosi vieną damą, kilimo iš Valensijos, kuri yra dejasus vergė.

— O kaip ji vadinasi, toji dama? — paklausiau aš.

Jis atsakė, kad Teodora.

Pamatęs, kokį įspūdį padarė jo paminėtas vardas, atskalūnas tuoj suprato, jog man toji dama ką nors reiškia. Jis atskleidė tada planą, kurį turėjo jai iš vergijos išvežti. Kai jis, pasakodamas jį, paminėjo vergą Alvarą, tai man iš karto toptelėjo, kad tas vergas bus ne kas kitas, kaip Alvaras Ponsas.

— Klausykite! — ėmiau karštai prašyti atskalūną. — Tas vergas yra didžiausias mano priešas. Padėkite atsi-keršyti jam.

— Gerai, — sutiko jis, — bet pirmiau papasakokit man, kuo jis jums taip nusi- dėjo.

Išdėsčiau jam viską, kaip kas buvo. Iš klausęs atskalūnas tarė:

— Aišku. Jums tik reikės šiąnakt eiti su manim. Ten kas nors iš maniškių parodys jums jį. Kai būsite tą žmogų nubaudęs, tai pats užimsite jo vietą ir plauksite drauge su mumis ir su donja Teodora j Valensiją.

— Tačiau, kad ir kaip tą dieną nekantraudamas, aš anaip tol neužmiršau dono Chuano. Pinigus, reikalingus išpirkti jam iš vergijos, aš palikau pas italą Fransiską Kapatį. Jis yra pirklys, gyvena nuolat Alžyre ir mielai apsiėmė pasirūpinti mano draugu, jei tik jam pavyksią kaip nors surasti jį. Atėjo pagaliau naktis. Aš nuvykau pas atskalūną, kuris nuvedė mane j pajūrį. Ten sustojom prie tokių var-

telių. Iš jų išnoro žmogus, kuris, priėjęs tiesiai prie mūsų, parodė mums pirštu sekusius paskui jį vyriškį su moteriške ir pasakė:

— Štai Alvaras su donja Teodora.

Pamatęs juos, aš tiesiog pasiutau. Imu špagą j ranką, bėgu prie to nelemto Alvaro ir, būdamas tikras, kad varau ginklą j krūtinę nepakenčiamam priešininkui, per duriu ištikimiausią savo draugą, kaip tik tą, kuriam gelbėti iš nelaisvės ir buvau j tą kraštą atvykęs. Bet, aciu dievui, — tarė jis susigraudinęs, — nei draugui gyvybe nei donjai Teodorai amžinomis ašaromis mokėti už tą mano klaidą nereikės.

— Ak Mendosa, — pertraukė jį dama, — jūs užgautate mano širdies skausmą. Aš amžinai jūsų gedėsiu. Jei ir ištekėčiau už dono Chuano, tai tik tam, kad kartu su juo lietume ašaras, minėdami jus. Visa mūsų kalba būtų vien apie tai, kaip jūs mylėjot, koks buvot draugas, kaip jus persekiojo likimas.

— Ne, ne, brangioji senjora, — atsiliepė Mendosa, — aš nesu vertas, kad jūs taip ilgai manęs apgailėstautumėt. Prižadėkite, maldauju jus, ištekėti už Saratės, lig tik bus jis atkeršijęs Alvarui Ponsui.

— Dono Alvaro nėra gyvo, — tarė Sifuentesos našlė, — jį užmušė korsaras, imdamas mane j nelaisvę.

— Senjora, — atsakė Mendosa, — tai smagi naujiena. Vadinasi, draugui nereikės ilgai laukti. Tik duokite, prašau, savo širdims laisvę. Neprievertaukit jį. Aš su džiaugsmu stebiu, kaip vis labiau artėja akimirka, kada savaime išnyks kliūtis, kurią jūsų, senjora, gailėstingumas ir jūsų, done Chuanai, kilnumas pastatė skersai kelio j jūsų bendrą laimę. Linkiu, kad visas jūsų gyvenimas būtų ramus, darnus ir kad likimas su savo pavydu neišdrįstų jo drums- ti. Sudie, senjora, sudie, done Chuanai! Prisiminkite kartkartėmis žmogų, kuris nieko taip nemylėjo, kaip judu.

Kadangi dama su tolediečiu, užuot ką atsakė, pradėjo dar labiau verkti, tai donas Fadrikė, kuris tai matė ir kuris jautėsi kaskart silpnesnis, taip kalbėjo toliau:

— Aš per daug jus grau- denu. Mirtis jau čia pat, o aš dar nepagalvojau, jog turiu maldauti dievą, kad jis būtų toks gailėstingas ir atleis- tų man, jog pats nutraukia siulą tos gyvybės, kurią jis davė ir kurią jis vienas tegalėjo atimti.

Baigęs sakyti tuos žodžius, jis pakėlė akis j dangų taip, kaip gali tai daryti tik nuo-

širdžiai atgailaujantis žmogus: Tuoj po to paplūdo kraujas, užimdamas kvapą, ir jis mirė.

Tada donas Chuanas iš baisaus nusiminimo, apėmusio jį, deda ranką sau ant krūtinės, plėšia tvarstį nuo žaizdos, norėdamas, kad ir jį pasidarytų nebeišgydoma. Tačiau Fransiskas su atskalūnu prišoka jo raminti. Teodora baisiai išsigąsta, matydama tokį dono Chuano elgesį. Jinai irgi prieina prie jo ir kartu su atskalūnu bei navariečių stengiasi perkalbėti, kad jis to nedarytų. Sifuentesos našlė šnekasi su juo taip meiliai, kad jis atitoksta. Toledietis leidžiasi vėl sutvarstomas, ir meilė pagaliau apramina po truputį draugystės širdgėlą. Tačiau ir grįžęs j protą, jis tik liovėsi beprotiškai savo skausmą reiškęs, jautė betgi jį taip pat smarkiai, kaip ir pirma.

Atskalūnas, kuris tarp kitų dalykų, pasiimtų iš Alžyro, turėjo puikaus Arabijos balzamo ir brangių kvėpalių, išbalzamavo, damos ir dono Chuano prašomas, Mendosos kūną. Mat, donja Teodora ir toledietis norėjo palaidoti doną Fadrikę Valensijoje su priderama pagarba. Visą plaukimo laiką abu jie tolydžio aimanavo ir dūsavo. Kitai jautėsi kiti tuo pat laivu plaukę žmonės, ypačiai, kad vėjas pūtė palankus ir netrukus pasirodė Ispanijos krantai.

Pamatę juos, visi vergai ėmė džiūgauti, o kai laivas laimingai įplaukė j Denijos uostą, kiekvienas pasinėšė, kur kam reikėjo. Sifuentesos našlė su tolediečiu pasiuntė žygūną j Vanlensiją nuvežti gubernatoriui ir donjos Teodoros šeimai laiškus. Šitos damos giminės labai apsi- džiaugė, sužinoję apie jos atsiradimą. Donas Fransiskas de Mendosa baisiai nu- liūdo, perskaitęs laišką, jog jo brolaitis žuves.

Gubernatorius atvyko kar- tu su Sifuentesos našlės gimini- nėmis j Denją. Pamatęs nelaimingojo dono Fadrikės kūną, geraširdis dėdė pradėjo taip verkti ir taip gailiai aimanuoti, jog visi, kurie tai matė, susigraudino. Jis paklausė, kas atsitiko, kad jo brolaitis mirė.

— Aš tuoj jums viską pa- pasakosiu, senjore, — atsa- kė jam toledietis. — Anaip- tol neistengdamas ištrinti iš savo atminties tos nelaimės, aš, priešingai, visą laiką su kažkokiu kraupiu smagumu apie ją galvoju ir galvodamas atnaujinu savo skausmą.

Ir čia jis išpasakojo donui Fransiskui de Mendosai viską, kaip buvo. Vienas ver- kė kalbėdamas, kitas liejo gaudžias ašaras klausyda-

Vilkolakio Landynė

Joanas Grigoresku

Varšuvos laikraštis "Glospracy" 1958 metų rugsėjo mėnesį pasirodė pranešimas: "Sensacija Rucianas. Po to, kai buvo nutrauktas elektros energijos tiekimas fabrikui ir miestui, kai kuriuose rajonuose vis dar buvo fiksuojama srovė. Sklinda gandai, kad energijos šaltinis yra buvęs Hitlerio požeminis miestas netoli Kentšino, ir

mas. Donjos Teodoros giminės džiaugėsi neatsidžiaugdami, vėl ją išvydę. Jie sveikino ją stebuklingai išsigelbėjusią iš Mėsomorto priepaudos.

Baigus visiems klausinėti ir pasakotis, dono Fadrikės kūnas buvo padėtas į karietą ir išvežtas į Valensiją. Ten jo betgi nelaidojo, nes dono Fransisko gubernatoriavimo laikas ėjo į galą, ir tas didikas ruošėsi grįžti gyventi į Madridą. Ten jis panoro perkelti ir savo broliaičio palaikus.

Kol ėjo pasiruošimas tai kelionei, Sifuentesos mašlė apipylė gėrybėmis Fransiską ir atskalūną. Navarietis išvažiavo į savo provinciją, o atskalūnas grįžo su motina į Barseloną. Ten jis vėl priėmė krikščionybę ir po šiai dienai gyvena kuo puikiausiai.

Tuo tarpu donas Fransiskas de Mendosa gavo iš karaliaus dvaro paketą, kuriame buvo malonės aktas donui Chuanui. Kad ir kaip gerbdamas Nakserų giminę, karalius negalėjo atmesti tokio prašymo, už kurį stojo susibūrę visi Mendosos. Toji naujiena tolediečiui buvo tuo malonesnė, kad dabar jis galėjo laisvai lydėti savo draugo kūną į sostinę. Be malonės akto jis nebūtų drįsęs to daryti.

Gedulinga procesija pagaliau pajudėjo. Joje dalyvavo daug žymių žmonių. Atvykus į Madridą, donas Fadrikė tuojau buvo palaidotas vienoje bažnyčioje. Saratė su donja Teodora, gavę Mendosų leidimą, įtaisė jam puikų antkapį. Bet ir to negana. Išėjusius metus jie nešiojo gedulą, norėdami prailginti savo škausmą ir išreikšti prisirišimą prie savo mirusio draugo.

Taip nuosirdžiai pagerbę Mendosą, juodu pagaliau susituokė. Tačiau ilgai dar donas Chuanas vaikščiojo kaip nesavas ir ilgai dar jo niekas nedžiugino — tokia yra neišaiškinama draugystės jėga. Donas Fadrikė, jo brangusis donas Fadrikė, nejo jam iš galvos. Jis kasnakt jį sapnavo ir dažniausiai

kad požeminės stotys pradėjo veikti po ilgų metų pertraukos".

Tą pačią dieną aš išvykau į Kentšiną, nedidelį miestuką buvusiuose Rytprūsiose, Mozūrų ežerų rajone. Nacistai vadino jį Rastembroku, Liaudies Lenkija gražino miesteliui senąjį pavadinimą. Jau anksčiau aš girdėjau, kad jo apylinkėse esąs požeminis miestas, iš kurio ketverius metus Hitleris vadovavo karinėms operacijoms. Šoferis varšuvietis anksčiau nebuvo lankęsis šiose vietose. Vietos gyventojai atsakinėjo į mūsų klausimus gana originaliai.

— Jums kur? Pas Hitlerį ar pas Geringą?

— Ar yra ir Geringo miestas?

— Yra, tik mažesnis, taip pat požeminis, už miško. Juos jungia plentas. Jeigu norite papulti į vyriausiojo velnio landynę, važiuokite šituo keliu, paskui pasuksite į dešinę, važiuosite tiesiai, paskui vėl į dešinę... į kairę... į dešinę...

Atrodo, mes arti tikslo: kaimų kiemai aptverti vielų tinklu, ant kurio kyburiuoja įvairiaspalviai lapai iš plastmasės.

— Tai maskuojamasis tinklas, nuo Hitlerio, užsiliko — paaiškino mums valstietis. — Čia buvo net dirbtinių medžių.

Mašina truktelėjo iš vietos.

— Ei, būkite atsargūs, miške dar liko minų. Aną savaitę Voicecho karvę sudraskė į gabaliukus! — šaukia jis įkandin.

Per mišką driekiasi lygus išbetonuotas plentas. Abipus jo šmėkščioja įtvirtinimų likučiai. Ūmai prieš mus atsiveria aikštė. Pilki beformiai gigantai — tūkstančiai tonų betono ir plieno, plieno ir be-

taip, kaip jis atrodė mirdamas. Tačiau po truputį tie liūdni vaizdai pradėjo dilti. Donjos Teodoros, kurią jis tebebuvo įsimylėjęs, žavesys ėmė vis labiau ir labiau užstoti niūrius pareities atsiminimus. Atrodė, kad donas Chuanas pradės pagaliau jaustis visai laimingas ir patenkintas. Bet čia ištiko jį nauja nelaimė. Jis medžiodamas nukrito nuo arklio ir susimušė galvą. Iškilo votis. Daktarai neįstengė jo išgelbėti. Jis ką tik mirė. Neilgas bus tikriausiai ir Teodoros amžius. Tai ir yra kaip tik ta dama, kurią prilaiko daugiau kaip tūkstantis žmonių. Jiems pasiūlė pasirašyti viliojančias sutartis, pas-

tono — šurpiai susigrūdo vienas ant kito, tartum praeities šešėlių sargyba. Štai toji vieta, kur buvo Hitlerio būstinė operacijų Rytų fronte metu. "Vilko urvas" — taip vadino tą požeminį miestą, pastatytą už keliolikos kilometrų nuo Tarybų Sąjungos sienos.

Keturiasdešimt pilkų, niūrių ir šaltų kazematų sudarė mišką. Betonuotas plentas jungė juos su slaptu aerodromu ir geležinkelio stotimi.

Negyvi milžinai kyla kelias dešimtis metrų į aukštį. O žemės gelmėse, kaip kalbama, tūno ištisas miestas — tykus ir paslaptingas, užlietas miško ežero vandens.

Praslinkus penkiolikai metų po to, kai išlėkė į orą Hitlerio miestas, šito ežero dugne buvo aptikti milžiniški karinės technikos kapai. Ten išsėjos tankai, sunkvežimiai, motociklai. Kai patitikimiausia fiurerio kariuomenė kėlėsi per ežerą, dangų pasirodė tarybinių lėktuvų eskadrilė. Bombų kruša sudaužė užšalusio ežero paviršių. Ledas suskilo, ištisa kariuomenės kolona nugrimzdė į dugną.

Nūnai ežero vanduo skaidrus kaip kristolas. Jų veidrodyje atsispindi apleistų kazematų pilki profiliai.

Mes žingsniuojame per tylių rudenėjantį mišką. Pilki milžinai tūno susimastę.

Pereiname nuo vieno kazemato prie kito, mėginame įsikverbti į sprogimų užverstus požemius. Netrukus suvokiame beviltiškai trypinęją vienoje vietoje. Viskas išsprogdinta, iš anksto apskaičiuvus, kad niekas negalėtų prasiskverbti į betoninio miesto vidų. Keliose vietose angos su kopčiomis įsileidžia mus žemyn, bet tuneliai staiga nutrūksta, atsimušę į akliną sieną. Viršum viso to kadaroja tinklo skurtai su plastmasėiniais lapais, užkliuvę už metalinių šakų arba kazematų lubų.

Diena labai saulėta, tokią dieną dar keičiau ir atšiauriau atrodo niūrus praėjimai ir sustingusio betono luitai. Norisi kuo greičiau į mišką, į saulėkaitą. Ir staiga už didelio kazemato, tarp beržų ir alyvų krūmų — vienodų antkapų gretos. Datos — nuo 1940 iki 1944 metų. Čionai palaidoti tie, kurie žinojo požeminio miesto įėjimus ir išėjimus.

Pasakojama, kad 1936 metais Elbingo mieste ant namų sienų pasirodė skelbimai, skubiai kviečią mūrinius, elektrikus, dailides, technikus, statybininkus, betonuotojus ir kitų statybos specialybių darbininkus. Susirinko daugiau kaip tūkstantis žmonių. Jiems pasiūlė pasirašyti viliojančias sutartis, pas-

kui susodino į vagonus ir atvežė į Kentšino mišką.

Beveik tuo pačiu laiku iš Vokietijos pradėjo vežti čionai kalinius. Mišką aptvėrė spygliuotos vielos užtvaramis, aplinkinių kaimų gyventojai buvo iškeldinti. Vieninteliame vietiniame autobuse, kuris vis dar kursavo miško plentu, langai buvo užteplioti juodai. Keleiviai privalėjo turėti ypatingus leidimus. Kelerius metus miško stotelės perone dieną naktį buvo iškraunami prekiniai traukiniai. Jie atveždavo elektromotorus, ginklus, ištisus kalnus cemento maišų ir įvairiausių įrengimus.

Tačiau niekas niekuomet neregėjo, kad nors vienas vagonas su žmonėmis būtų nuvažiavęs atgal. Dabar čia vos ne kiekviename žingsnyje kapai. Bevardžiai, apaugę krūmokšniais. Tik lentelės su užrašu: "Stok! Mirtinas pavojus!", prismaigstytos pionierių, saugo kapinyną.

Prieš pat Tarybų Sąjungos užpuolimą, kai vilkolakio landynė buvo baigta, Hitleris pakvietė į Berlyną grupę inžinierių - statybininkų — vienintelius, kuriems buvo patikėtos Kentšino paslaptys. Jie turėjo asmeniškai raportuoti fiureriui apie darbų baigtį ir įteikti jam raktus bei požeminio miesto planą. Savo "palankumo" ženklai Hitleris atsiuntė jų paimiti į tik ką pastatytą Kentšino aerodromą specialų lėktuvą. Inžinieriai atsilošė patogiuose salono foteliuose, ir lėktuvas pakilo į orą. Praslinkus kelioms minutėms po starto, sugriaudė sprogimas. Lėktuvas subyrėjo ore — žemės paviršiuje nebuvo surasta jokių pėdsakų.

Kentšino kazematus supa legendos. Pasakojama apie siurblių sistemą, siurbusių šaltinio vandenį iš kaimyninio ežero dugno; apie elektrinę, veikusią kažkokiu ypatingu kuru; apie požeminę ligoninę, įrengtą pagal pastutinę technikos žodį; apie metalinį bokštą, staiga iškildavusį ežere, ir katerį, kuris išplaukdavo iš jo: pasakojama apie požeminius angarus, nesuskaičiuojamus turtus, tebelaukiančius drausulių, atspėsiųjų Kentšino paslaptis... Sunkiosios aviabombos išmušto kraterio dugne — vis ta pati nebyli gelžbetonio masė. Daugelio reale.

hektarų plote buvo pasodinti jauni berželiai. Kas slepiasi po jų šaknimis?

Iš vermachto dokumentų ryškėja, kad kareivinių miesto statyba netoli Kentšino kainavo keliolika milijonų markių. Apsaugos zona, kurią sudarė trys mirties ruožai, supo "vilko urvą". Bet kokia gyva būtybė, patekusi į jų veiklos sferą, buvo tuojau pat sunaikinama.

Tūkstančiai minų, paslėptų žemėje, šimtai kulkosvaidžių, nesuskaitoma gausybė fotoelementų, mikrofonų, registruojančių bet kokį triukšmą ir judesį, privalėjo saugoti fiurerio gyvybę.

Kai tarybinė kariuomenė sparčiai artėjo prie Kentšino, Hitleris įsakė patrigubinti apsaugą, užminuoti ištisus kilometrus draudžiamos zonos, padengti gigantiškus kazematus naujais tūkstančiais tonų gelžbetonio. Atvykdamas į Kentšino požeminį štabą, jis užsidadavo viename tų bunkerų. Jis visą laiką blaškėsi, genamas išgąsčio; jį supą favoritai būdavo nuolatinių persekiojimo ir didybės manijos priepuolių liudininkai.

Trijų Baltarusijos frontų smūgiai 1944 metų rudenį privertė jį palikti "nepažeidžiamą" slėptuvę ir sprukti į vakarus. Netrukus po to žemė Kentšine sudrebėjo nuo baisių sprogimų. Tūkstančiai tonų trotilo, iš anksto sukrauti požeminio miesto nišose bei galerijose, apvertė, suskaldė ir sumaišė betono luitus, kiekvieno iš kurių nepajudintų tuzinas garvežių. Dirbtinis miškas iš vielos ir plastmasės sugriuvo ant sudaužyto miesto kaip operetės dekoracija. Vanduo iš kaimyninio ežero siūbtelėjo į požemius.

Tuščiam, sustingusiam miške beliko klastingos minos, kurių sprogimai turėjo daugelį metų priminti baisų kruvinojo fiurerio šešėlių. Tačiau nebe stiprybe, o negale ir sugriovimu dabar dvelkia gelžbetoninio "Vilko urvo" likučiai. Hitlerio miestas visiems laikams miręs, ir niekas niekada neprikels jo.

MONTREAL. — Vatikanas, kolaboracijoj su Netherlands finansieriais ir Mercantile banku (Kanados), investuos \$80,000,000 statybon 57 aukštų dangorėžio Montgelžbetonio masė. Daugelio reale.

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas: LI. 4-6917

Pranešimai

Toronto

Svarbus Susirinkimas

Sekmadienį spalio-October 22 d., 2 val. p. p., Lietuvių salėje, 160 Claremont St., įvyks Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Toronto kuopos narių susirinkimas.

Prašome visus narius ir įdomaujančius mūsų draugijos veikla dalyvauti šiame susirinkime, kur teks aptarti daug svarbių visuomeninių ir kultūrinių reikalų. Labai prašome atsilankyti į šį susirinkimą ir Liaudies Balsu skaitytojus, nes teks aptarti savaitraščio vėjus.

Susirinkimo pajvairinimui, jei bus pageidaujama, bus parodyta lietuviškų filmų.

Kuopos Valdyba

Pardavimui

Parduodamas vasarnamis

Brock Beach, prie Georgian Bay, parduodamas vasarnamis su dviem miegamais kambariais, sujungtas su kitu vasarnamiu. Kaina \$1,500. Kreiptis telefonu po 7 val. vak. R.O. 9-2262, Toronto.

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel. WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. — TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)
Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Pirmu kart Kanadoje rodoma įdomi Lenkų Filma-Drama apie Nacių Koncentracijos Peklą - Kempes.

"TRZY KOBIETY"

(Trys Moterys)

Tik vieną savaitę. Nuo Sekm. Spalio 8 iki 14 d.

"GEM" Teatre

1584 Dundas St. W., Toronto
(arti Brock Ave.)

Dėl informacijos tel. EM. 8-4364

TORONTIEČIŲ KRONIKA

Ruošiasi prie parengimų

Praėjusį sekmadienį įvyko Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos ir Toronto Lietuvių Moterų Klubo susirinkimai, kuriuose buvo raportuota apie šių organizacijų pasimojimus.

SDD kuopa ruošia vakariene ant spalio 28 dienos. Tai bus pirmas balius šį rudenį.

Moterų Klubas nutarė surengti, kaip jos sako, "šurum-burum", kurio tikslas paremti Kubos vaikučius.

Apie šiuos parengimus plačiau painformuos patys rengėjai.

Susilaukė dukrelės

Valė ir Stewart Macleodai, draugų J. ir M. Grigaliūnų duktė ir žentas, susilaukė antros dukrelės, o draugai Grigaliūnai — antros anūkės.

Motina ir duktė sveikos.

Visi džiaugiasi nauja ateive.

Išvyko iš Torontų

Draugas P. Gautauskas vėl apeleido Torontą. Jis rodo išvyko pas S. Karvelį, Forest, Ont.

Viešėjo JAV

A. M. Berškiai, lankėsi Detroite pas A. Berškio seserį, kur maloniai praleido laiką ir grįždami parvežė Liaudies Balsui lauktuvų, naują prenumeratą ir aukų.

Seniai serga

Senas torontietis A. Betkus jau seniai serga ir pastaruoju metu šešis mėnesius guli St. Joseph ligoninėje.

Galintieji aplankykite sergantį draugą.

Reporteris

TORONTO. — Slėptuvių nuo radioaktyvių kritulių statytojai raportuoja, kad jie bankrutuoja.

Žmonės, sako jie, visai ignoruoja raginimą statyti tas slėptuves.

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, iširta akių nervus, nuo kurių patenka nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akiniu.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Akių ir Akinių
Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antradi., Ketv. ir Penkt.
vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

K.K. Partijos Toronto Konvencija

TORONTO. — Praeitą savaitgalį, rugsėjo 30 d. ir spalio 1 d., čia atsibuvo Kanados Komunistų Partijos Toronto Metropolio konvencija.

Konvencijoj dalyvavo virš šimtas delegatų ir keliasdešimt stebėtojų nuo Toronto Metropolio ribose veikiančių K.K.P. keturiasdešimt vieno klubo.

Konvencijoje buvo nuodugnai peržvelgiama praity metų veikla ir užsibrėžti planai ateities veikimui. Konvencija nutarė nominuoti bent du kandidatus būsimuose rinkimuose į Kanados federalį parlamentą, nuo Toronto darbo žmonių ir remti Naujos Demokratinės Partijos kandidatus, kurie pasisakys už gryną darbininkų klasės reikalą ir už taiką.

Rep.

MONTREAL. — Leningrado Kirovo vardo baletas lankysis ir Kanadoje. Montreale bus kelias dienas, pradedant spalio 17. Iš Montrealo vyks į Torontą.

Jungtinėse Valstijose jis turėjo didelį pasisekimą.

Farmerių Pajamos Smarkiai Mažėja

Kanados fermerių pajamos nuo 1949 metų sumažėjo beveik 28 procentais, kaip rodo Kanados Agrikultūros Federacijos ekonomistas Dr. W. C. Hopperis. Rytinės Kanados fermerių pajamos sumažėjo virš 28 procentų.

1949 metais Kanados fermeriai bendrai turėjo pajamų \$1,415,785,000, o 1960 metais jau tik \$1,358,427,000. Jeigu sulyginti dolerį su 1949 metų doleriu, tai pernai pajamos siekė \$1,023,683,000.

1960 metais, minėtos pajamos teko 441,000 fermerių. 1949 metais buvo 663,000 fermerių. Reiškia, kad nuo 1949 metų fermerių skaičius sumažėjo virš 33 procentų.

1960 metais vidutiniškai vienam fermeriui teko \$3,080 į metus, imant visą Kanadą. Vakarų Kanados fermerių pajamos buvo didesnės — \$3,482, o Rytų Kanados — \$2,680.

OTTAWA. — Premjeras Diefenbakeris gavęs 10,000 laiškų, reikalaujančių neprisiimti nuklinių bombų.

Mr. Joseph Pankowski

Hiram Walker & Sons Limited, Toronto, Ont.
Produktų Pardavėjas

Prieš vestuves ar kokius kitus parengimus kreipkitės pas mane su pilnu pasitikėjimu.

Aš pasirūpinsiu visu kuo ir suteiksiu informaciją, kokių jums reiks.

Telefonas: EM. 4-2131

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. — TORONTO
Tel. HO. 6-8252
Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina
148 WESTMINSTER AVE. — TORONTO
Tel. LE. 2-5191
Toronto